

Forum studentesc

● revistă a u. a. s. c. din centrul universitar timișoara ● anul I. ● nr. 2 ianuarie 1974 ● 16 pagini ● 1 leu

Semnificând prin însăși existența lor dovada înaltei pretuiți de care se bucură generația amfiteatrelor din țara noastră, publicațiile studentești, din ce în ce mai angajate, mai active și mai integrate în viața universitară au reușit să devină reale mijloace de educație politică și patriotică a studenților, instrumente de lucru ale Asociațiilor studenților comunisti.

Inscriindu-se în dinamica vieții universitare, ca focuri ale spiritului constructiv pe care presa universitară este chemată să îl cultive în rândurile tineretului studios, dorim ca „FORUM STUDENTESC” să dezbătă în paginile sale problemele muncii de educație multilaterală a cititorilor săi, prin perspectiva politicii Partidului Comunist Român de afirmare ale bogatelor tradiții de luptă ale trecutului și de împlinire a mărețelor idealuri ale socialismului.

Exprimând opțiunile cititorilor și colaboratorilor săi „FORUM STUDENTESC” trebuie să se impună, ca element de îndrumare și formare pentru muncă și viață a viitorilor creatori de bunuri materiale și spirituale. În paginile revistei se vor întâlni sentimentele de adâncă recunoștință pentru condițiile create în țara noastră generației tinere cu adziunea unanimă la politica partidului.

Ca revistă a Uniunii asociației studenților comunisti din Centrul universitar Timișoara, „FORUM STUDENTESC” va pune în discuție probleme ale vieții de organizație, ale activității Asociațiilor studenților comunisti, angajându-se în mod hotărât la traducerea

rea în viață a sarcinilor ce revin din hotărârile partidului studenților timișoreni.

Ne exprimăm convingerea că noua publicație studentească din centrul nostru universitar, revista „FORUM STUDENTESC” va continua pe o treaptă calitativ superioară buna tradiție a presei studentești din Timișoara, contribuind sub conducerea organizației de partid la realizarea programului de perfecționare continuă a școlii superioare, de legare mai strânsă de producție, de cerințele dezvoltării economiei, științei și culturii noastre.

Paginile revistei vor fi deschise creației originale studentești de toate genurile, revista propunându-și promovarea a tot ce reprezintă valoare autentică. Dorim ca „FORUM STUDENTESC” să afirme spiritul de înaltă responsabilitate socială și politică a studenților, maturitatea politică a tineretului studios, hotărârea de a se pregăti la nivelul exigențelor actuale și de perspectivă ale economiei, științei și culturii noastre.

Apariția revistei noastre coincide cu un moment istoric care constituie prin el însuși cel mai viu îndemn la acțiune și inițiativă, la cucerirea unor izbâzi demne de dragostea și recunoștința noastră față de partid, de năzuința de a aduce prinosul cel mai scump celei de-a XXX-a aniversări a eliberării patriei și Congresului al XI-lea al P.C.R., evenimente pentru împlinirea cărora se pregătește întreaga țară.

CONSILIUL UNIUNII ASOCIAȚIILOR
STUDENȚILOR COMUNISTI DIN
CENTRUL UNIVERSITAR TIMIȘOARA

Treizeci de steaguri

Am răscolit ecouri milenare,
Spre a renaște din al tău pământ.
O, țară, din amiezile-ți de soare,
Mai rup, din timp, în mine, un cuvânt.

Cuvânt cules din piine și din sare,
Din neseacă izvor de biruinți,
Rostogolit din munte către vale,
Un dar de la bătrînii mei părinți.

ELIBERARE ! — E pe veci, cuvîntul,
Incununat de lauri purpuri ;
Treizeci de steaguri înfrunța vor vîntul,
Treizeci de aripi largi vor răsări !

IONEL MATAȚĂ

Răstrîngeri

Consiliul U.A.S.C. din Centrul universitar Timișoara a lansat un apel tuturor studenților timișoreni pentru a participa cu lucrări în proză, poezie, dramaturgie, critică literară și scenarii de film, la Colocviul Național de Literatură care se va desfășura între 22 și 24 martie la Oradea.

Preluăm această chemare, urîndu-vă succes în redarea prin lucrările voastre a respectului pe care generația noastră îl păstrează luptei comuniștilor pentru transformarea revoluționară a societății românești, față de eroismul dovedit în epopeea insurjecției naționale antifasciste armate.

Vă dorim să faceți astfel încît fiecare cuvînt scris să redea munca eroică a poporului, prezența activă a tineretului în largul front al muncii creatoare, activitatea consecventă pentru dezvoltarea continuă a patriei socialiste, pentru făurirea unei vieți ferice, demne.

★

În urma unei vizite întreprinse la Cantina dietetică, de pe lângă Institutul de medicină, din Timișoara, am avut prilejul să ne convingem de grija dovedită de către personalul administrativ pentru asigurarea tuturor condițiilor de alimentație dietetică a celor peste două sute de studenți care își continuă în acest mod tratamentul.

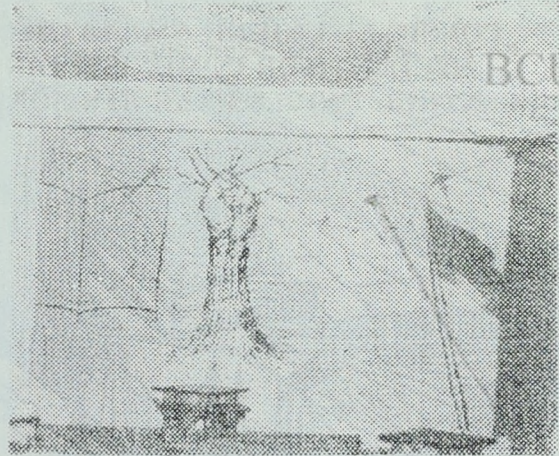
Este în aceasta și o dovadă a atenției Consiliului U.A.S.C. din Centrul nostru universitar față de colegii noștri.

★

Cea de a 5-a premieră a studiului „Thalia” în limba sîrbă al cărui animator este studentul Liubomir Stepanov, a fost inaugurată cu un spectacol colaj înmănunchind două piese într-un act și un program de muzică populară.

★

A fost amenajat și urmează să fie inaugurat în curînd clubul „A” al studenților Institutului agronomic Timișoara.

Pentru eforturile depuse, pentru ingeniozitatea dovedită în decorarea și realizarea elementelor în măsură să asigure momente de autentică satisfacție celor care vor frecventa clubul „A” se cuvin adrese laude studenților Dorin Țărău, Petre Țătaru, Ștefan Panici, Tiberiu Foale și Cristian Coandă.

★

Ediția din acest an a concursului național **Dezvoltarea agriculturii României în anii construcției socialismului** se va desfășura la Timișoara.

Organizată de Consiliul U.A.S.C. din Institutul agronomic Timișoara, actuala fază este închinată celor două mărețe evenimente pe care tineretul studios, întregul popor le întîmpină cu noi înfăptuiri — cea de a 30-a aniversare a Eliberării patriei și cel de al XI-lea Congres al Partidului Comunist Român.

★

Prîntr-o notă adresată redacției revistei noastre de către studentul Ioan Păscuț, președintele Consiliului A.S.C. din Facultatea de medicină veterinară, am fost informați că printre realizările meritorii ale organizației lor se înscrie și „cuprinderea în cadrul curcilor științifice studențești a tuturor studenților (sută la sută) începînd cu anul I și terminînd cu anul V”.

Avem totuși citeva nedumeriri. Oare Consiliul A.S.C. din Facultatea de medicină veterinară a avut în vedere (înainte de toate) și situația la învățătură a tuturor studenților?

Oare studenții... care nu au promovat nici un examen în actuala sesiune vor fi în măsură (totuși) să rezolve teme de cercetare științifică?

Oare...?

Ne oprim aici cu nedumeririle noastre, invitînd pe această cale cititorii, la un schimb de opinii în ce privește cuprinderea în cercetarea științifică a tuturor studenților sau doar a unui număr cît mai mare.

Așteptăm opiniile scrise ale colegilor noștri.

student-activist sau activist-student?

DANIELA CRISBAȘAN, anul II, Facultatea de științe economice.

Raporturile dintre acțiunile studentului-activist și cele ale colegilor săi trebuie să fie privite, fără indoială, ca fiind condiționate reciproc. Dezvoltarea și maturizarea personalității colegului-activist este stimulată ori frînată de felul în care grupul reprezentat de acesta se comportă față de el, dar, și invers.

Înțeleg prin cele de mai sus că punctul de vedere al celui care ne reprezintă primește girul exactității lui doar prin confruntarea cu opinia altora și cu opinia generală.

PETRU STEOLEA, Facultatea de construcții.

Mă voi feri să teoretizez tema discuției noastre și de aceea voi afirma doar că el, colegul nostru trebuie să se comporte astfel încît, în

acțiunile pe care le întreprinde pentru a ne reprezenta, să apară ca unul dintre noi care a preluat energia de acțiune și gîndire a fiecărui component al grupului în mijlocul căruia se află.

Explicîndu-mi spusele, ar însemna să se înțeleagă prin acestea felul în care știe să rămînă — așa cum bine s-a spus mai sus — cu noi și nu între noi.

Un exemplu? Liviu Crișan. Pentru el am convingerea că a fi student-activist nu înseamnă un drept în plus, ci o grijă mai mult.

PETRU SIM, președintele Consiliului U.A.S.C. din Institutul agronomic Timișoara.

Orice abdicare de la normele care consfințesc noțiunea de coleg este o lipsă de respect față de cei care, arătîndu-ți încrederea te-au așezat în fața lor.

Am refuzat dintotdeauna să enunț raționamente de tipul **a lucra cu oamenii este o treabă dificilă**. Nu, noi nu trebuie să ne considerăm ca fiind chemați să lucrăm cu oamenii, ca, avînd această sarcină. Oamenii, adică masa colegilor lucrează cu masa colegilor. Nu cineva anume îl pune pe linia de plutire pe cel care se clatină, ci toți cei pe care acesta îi consideră colegi.

Vreau să spun că în munca mea niciodată nu am lucrat individual, n-am încercat îndreptarea unei stări

de fapt erijîndu-mă în mai-marele vreunui coleg.

Pornesc explicînd, declanșînd ceea ce s-ar putea numi **opinia de grup** singura „autoritate” cu drept de a judeca, de a admonesta, de a hotărî mersul mai departe.

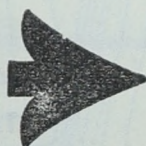

LETIȚIA MATEȘ — Facultatea de zootehnie.

Am impresia că cele spuse de colegul nostru de la agronomie, modul său de a lucra corespunde cu una dintre prevederile de bază ale statutului organizației noastre. Adunarea generală este organul care conduce activitatea organizației. Ori, aceasta înseamnă că toți membri organizației au dreptul statutar să acționeze în orice situație pentru rezolvarea problemelor legate de ceea ce conține viața și activitatea noastră. Cu alte cuvinte să nu așteptăm convocarea adunării generale ca să rezolvăm ci să creăm un continuu cadru de dezbateri generală a problemelor care ne frîmintă, astfel încît **adunarea generală** statutară să se constituie ca moment de analiză, de căutare a unor noi căi mai eficiente, mai mobilizatoare, în forumul cu atribuțiuni nelimitate, în aplicarea în toate compartimentele vieții de organizație a politicii clarvăzătoare a partidului nostru.

TUDOR PEȚAN

în-
tre-
bări

Una dintre hotărîrile celui de al VIII-lea Congres al Uniunii Tineretului Comunist se referea la necesitatea înființării unor comitete ale tinerelor fete, subliniind măsura în care acestea ar urma să acționeze pentru rezolvarea problemelor specifice colegelor noastre.

În Plenara Consiliului U.A.S.C. din Centrul universitar Timișoara, sarcina constituirii acestor comitete a fost nominalizată.

De aceea ne-am adresat citorva studenți și am rămas surprinși de conținutul răspunsurilor lor.

Iată, mai jos, întrebările formulate de noi alături de răspunsurile celor interpellate, răspunsuri îndeajuns de

edificatoare ca să nu mai necesite comentarii.

1. Cunoașteți cu ce prilej s-a adoptat hotărîrea înființării unor comitete ale tinerelor fete?

2. Nu crezi că este și vina ta că aceste comitete nu au luat ființă?

La prima întrebare, din cele 13 studenți chestionați, nouă (!) au răspuns afirmativ, celelalte patru ne-au declarat că știu cînd a fost adusă în discuție problema constituirii acestor comitete.

La cea de a doua întrebare, ni s-a răspuns afirmativ de către opt fete, restul neconsiderîndu-se vinovate.

Și, totuși cine se face vinovat?

GELU SOLOMON

Omul în cizme de cauciuc

Clădirea Catedrei de hidrotehnică, de o impunătoare sobrietate, te îndeamnă, mai degrabă, să bănuiești că dincolo de zidurile ei se ascunde liniștea ciudată a castelelor medievale. Ușile și ferestrele masive, bogat ornamentate, culoarea de cenușă a secularului edificiu, tăcerea care îl inconjoară te fac, când treci prin apropiere să nici nu bănuiești că dincolo de ele se construiește, de fapt viitorul. Curtea așezată într-un cochet cadru pitoresc, închipuie un adevărat șantier miniatural a cărui rețea de conducte și canale desenează un veritabil labirint.

Și dacă se întâmplă să treci doar din timp în timp prin acest laborator uriaș, nu mică îți va fi mirarea când, îți vei da seama că, de fiecare dată, arată altfel, că de fiecare dată noi și interesante modele te vor îndemna să le privești. Aproape că nu poți recunoaște locurile pe unde ai mai trecut... Într-un timp, pământul, betonul și metalul se refrământă, se replămădesc într-un efort suprem și creator.

Zilele trecute, umblind de la o conductă la alta, de la un rezervor

la altul, nu știu cum, mi-a venit în minte, de-odată, proverbul cu lupul care nu-și schimbă năravul... Ce-ar fi să-i caut pe „năravași”, mi-am zis... Și am început să-i caut. L-am găsit în mijlocul apelor supuse, dar reci. L-am găsit iarna între valuri de ger. L-am văzut în ziua aceea de iarnă și încă mă urmărește și acum imaginea omului în salopetă și cizme de cauciuc, în plină iarnă, în mijlocul apelor, la propriu, fără nici o figură de stil. Motivul este simbolic, modestia atinge cote supreme, pentru că, de fapt, „năravași” sînt cadrele didactice de la catedra condusă de prof. dr. Mihai Bilă.

Sincer să fiu, când am început să scriu, nici nu-mi puteam imagina că voi aborda acest stil de relatare a unor fapte de incontestabilă autenticitate. De aceea îmi vine foarte greu să suprapun peste simbolica imagine a omului în salopetă și cizme de cauciuc, a omului ajuns deja în viitor, cifre și date care să micșoreze din doza sentimentală a însemnărilor mele. Imi este greu dar ele se cuvînt transcrise pentru că sînt într-adevăr date de excep-

ție. Cititorul trebuie să știe că valoarea contractelor de colaborare cu producția, pe anul 1973, executate de către colectivul acestei catedre se ridică la impresionanta sumă de un milion și jumătate de lei, și că unele amenajări hidrotehnice de pe întregul teritoriu al țării, au fost duse la bun sfârșit datorită ingeniozității și puterii de muncă a acestui colectiv de cadre didactice.

Nu pot trece nici peste numele studenților Biro Arcadie, Dumitru Olar, Gheorghe Vesa, Agoston Ocoliceani, Georgeta Drăgan Apostolescu, Adriana Florea, Liviu Comanici și Doru Purdea care, prin faptele lor, prin pasiunea și dăruirea în munca de cercetare științifică își au partea de merit la realizarea competență și la termen a contractelor de colaborare.

Proiectele de viitor ale acestui colectiv? Numeroase studii și proiecte care vizează marile lucrări hidrotehnice din țară.

IONEL MATALE

cercelarea științifică studentească

Ne propunem, în cele ce urmează, să rezumăm concluziile unei mese rotunde pe tema: Colaborarea cadre didactice - studenți în activitatea de cercetare științifică, la care am fost invitați să participăm în timpul desfășurării, la Iași, a lucrărilor celei de a XII-a Conferințe Naționale a Cercurilor Științifice Studentești. Concluziile privesc punctele de vedere aparținînd unor personalități de seamă ale agriculturii românești - conf. Nicu Moroșan, conf. dr. Constantin Teșu, prof. dr. Ion Fișteag, conf. Al. Greceanu, conf. Emil Drăgănescu, Valeriu Niculescu din Ministerul Agriculturii, conf. Victor Cîreașă, conf. dr. Ion Miriță, prof. dr. Al. Lazăr, precum și ale studenților practicanți - V. Acostaia, vicepreședinte al C.E. al C.U.A.S.C.R., P. Ardeleanu, I. Iacob, Tiberiu Pop și M. Ilie.

De la început, tema discuției se impune prin actualitatea sa, ea înscriindu-se printre coordonatele care asigură eficiența sporită cercetării științifice în general.

Pe de altă parte, însușirea de către studenți a unor tehnici de investigare, a metodelor de calcul

opinii

biostatic și de sintetizare a bibliografiei indicate, îi va ajuta, în majoritatea cazurilor, ca, după terminarea studiilor universitare, să fie în măsură să rezolve problemele cele mai complexe, depășind sfera strictei lor specialități.

În ce privește cuprinderea studenților în activitatea de cercetare științifică unii specialiști sînt de părere că este necesară antrenarea viitorilor specialiști în aceasta, în timp ce alții, dat fiind faptul că cercetarea implică o activitate pasionată, serioasă, dublată de o profundă responsabilitate, care vizează reducerea absolută a erorilor și, în orice caz, obținerea unor concluzii originale recomandă selecționarea cercetătorilor-studenți pe bază de teste. Rezultă de aici imposibilitatea de a ne pronunța categoric pentru o alternativă și implicit necesitatea de a nu neglija cele două caracteristici esențiale ale muncii de cercetare: latura formativă și cea calitativă.

Se pare că latura formativă, ca treaptă incipientă a cercetării, care urmărește în primul rînd inițierea și nu esența vizează totalitatea colectivelor studentești; în timp ce a doua treaptă, cea calitativă, impune deja o selecție și așteaptă roadele cercetării.

Se asigură astfel cunoașterea de către student a ceea ce îl va ajuta în rezolvarea independentă a anumitor probleme oferindu-i posibilitatea însușirii unor capitole incomplet tratate.

Concepția de pînă acum asupra modului și scopului cercetării științifice, era aceea că această muncă este proprie institutelor de cercetare și cadrelor didactice din învățămîntul superior. De aceea mai persistă opinia că cercetarea studentească este apanajul unor elemente excepțional dotate, fără să se înțeleagă tendința necesară a acestei activități, de înarmare a studentului cu tehnica de cercetare corectă, în vederea formării sale ca specialist.

Or, neglijarea acestei trăsături duce la discreditarea cercetării în contactul său real cu producția.

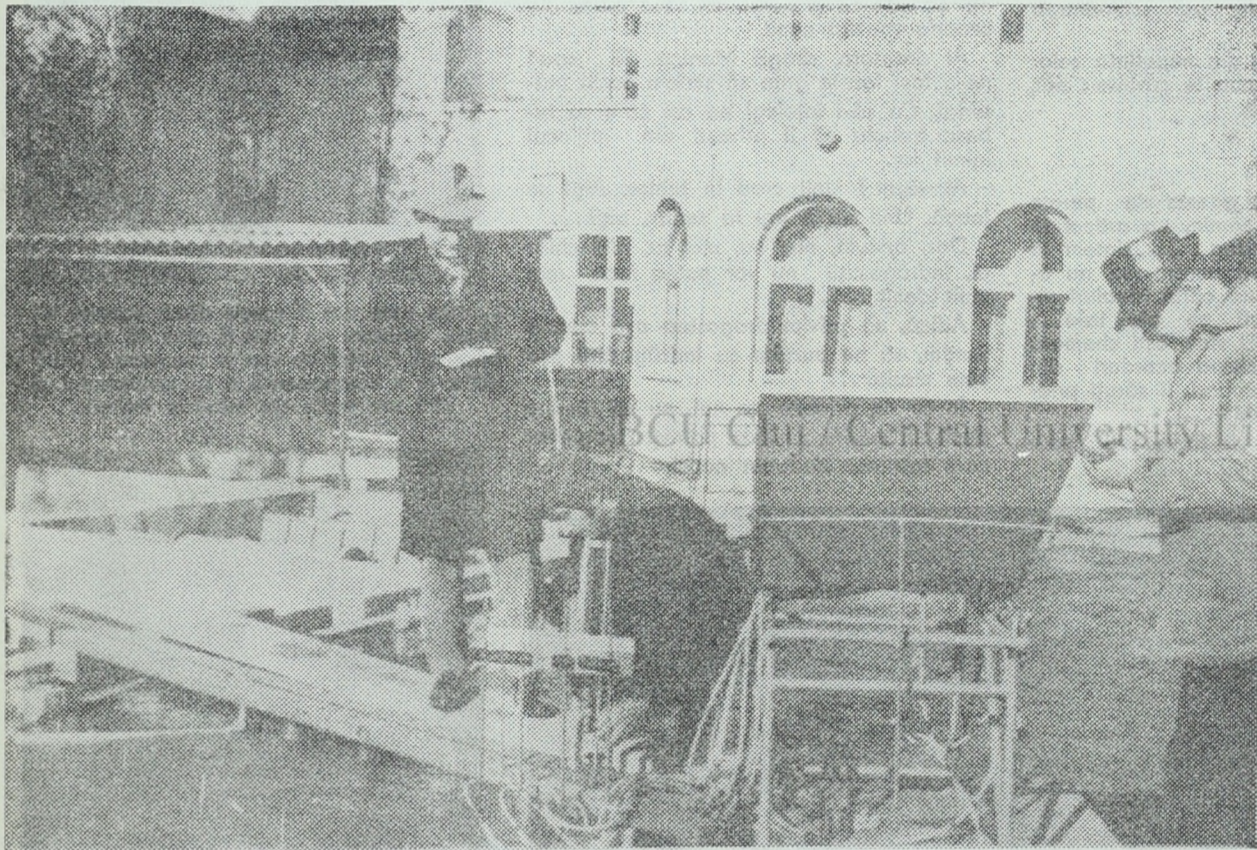
Iată de ce orice student are obligația să-și însușească această primă etapă a muncii de cercetare.

Munca de cercetare, pentru a fi utilă (și aceasta este o cerință esențială) presupune o perfectă cunoaștere a obiectivului cercetării, depistarea exactă a temelor de cercetare, a bazei obiectului studiat. Erorile sînt excluse din principiu, fiindcă pot îndrepta cercetarea pe căi greșite și pot conduce astfel concluzii absolut neștiințifice, eronate.

Un alt aspect al activității de cercetare este stimularea. În acest sens, se tinde spre diversificarea modalităților de stimulare a muncii studentești de cercetare. Dintre acestea publicarea cercetărilor celor mai valoroase în revistele institutelor, schimburile de experiență între centre universitare, sesiunile de comunicări științifice, premierile, s-au dovedit ca deosebit de eficiente.

În concluzie, activitatea cercurilor științifice trebuie să devină o preocupare permanentă nu numai a cadrelor didactice, dar și a studenților, avînd în vedere triada care ține loc de motto anilor noștri de specializare - învățămînt, cercetare, producție.

IOAN MURGU

Constructorii - construiesc

Înscriindu-și eforturile pe linia unei cit mai depline integrări a învățămîntului în activitatea practică, Institutul politehnic „Traian Vuia” cunoaște în fiecare nou an, o sporire a formelor care să asigure pregătirea multilaterală a studenților politehniști. După darea în folosință a complexului atelier-școală de la Facultatea de mecanică, a urmat stația-pilot a Facultății de chimie și, în acest an, atelierul școală și de proiectări al Facultății de construcții.

Am vizitat, la sfîrșitul lunii ianuarie, acest nou obiectiv, acest centru activ de instruire și educație prin muncă al Facultății de construcții, și am avut plăcerea de a consemna din discuțiile purtate cu tovarășii conf. dr. ing. Paraschiva Velica, conf. dr. ing. Dumitru Guțescu și cu studenții Tiberiu Szekelis și Elisabeta Feneși.

„În ce privește realizarea acestui obiectiv, se cuvine subliniat aportul direct al studenților la construirea modernului edificiu, la realizarea etapelor cuprinse în studiul tehnico-economic al obiectivului.

Studenții au fost prezenți pe șantier de la așezarea temeliiilor pînă la finisare. Atît șanturile pentru fundații cit și zidăria și, apoi, lucrările de finisare au fost în cea mai mare parte efectuate de ei” (Conf. dr. ing. Paraschiva Velica).

„Conceput astfel încît să asigure o dublă funcționalitate, atelierul școală satisface necesitățile didactice privind producția activă și proiectările

Primul compartiment, destinat efectuării pe bază de contracte sau în cadrul tematicii de cercetare științifică, a unor lucrări experimentale din beton, machete metalice, poduri, fundații etc., va facilita cunoașterea de către studenții primilor ani de studii a deprinderilor

necesare în meseriile de dulgher, betonist, fierar-betonist, sudor, etc., asigurînd totodată cadrul productiv necesar efectuării practicii didactice și, în mare măsură, a practicii în producție.

În cel de al doilea compartiment al atelierului - școală, destinat activității de proiectare, studenții ultimilor ani de studii (ingineri și subingineri) vor avea posibilitatea executării unor proiecte pe baza contractelor încheiate de către catedrele de specialitate sau de către atelier cu diverși beneficiari.

Un aspect tot atît de important îl constituie și faptul că noul atelier-școală dispune de condiții optime pentru efectuarea riguroasă științifică a cercetării studentești” (Conf. dr. ing. Dumitru Guțescu, prodecan al Facultății de construcții).

„Aparatura complexă, competența celor care ne îndrumă, materialele didactice puse la dispoziția noastră, planșetele noi, tot ce ne inconjoară ne face să ne simțim mai siguri în efectuarea lucrărilor practice și, în egală măsură, mai exigenți cu noi înșine” (student, Tiberiu Szekelis, anul V).

„Nu a fost uitat nimic din ceea ce se numește construcție și arhitectură modernă. Pînă și culorile sălilor au fost alese cu grijă”. (studentă Elisabeta Feneși, anul V).

Și poate că impresiile ar fi fost și mai plăcute dacă, în citeva săli, un spațiu impresionant nu ar fi fost stăpînit doar de cite o piesă (rătăcită) sau de cite o balanță (incapabilă să stea în poziția de echilibru); ici, colo, hirtii mototolite, fișii de calc, materiale risipite...

De ce ?

PETRUȚA ȘTEFAN

Nu sînt istoric și nu știu cum se caută pietrele de hotar ale timpului. Nu sînt compozitor și nu știu cum se iscă o simfonie. În istorie și simfonie caut începutul, motivul, variațiunea, contrastul, dramaticul și urmăresc peste tot omul.

...iată ce am descoperit.

A fost un om al focului și unul al aburului.

A fost un om al antichității și unul al Renașterii.

Și acum ce om este ?

Un om în construcție...

Ce rău îmi pare că această sugestivă metaforă îi aparține lui Gheorghe Năstase și nu mie.

Om în construcție. Adică cetățean în formare prin concepția comunistă de desăvîrșire a omului nou.

Adică, și mai frumos, om de omenie. Adică un om care să-și poarte omenia nu numai la sărbători și la ocazii festive, ci întotdeauna, peste tot.

Adică, oameni așa cum am început să fim, așa cum vrem să fim, așa cum vom fi

Anchetă realizată de:
NICOLAE ANGHIEL, RADU COCIRDAU
și PETRE MIRON

aspirație spre sublim și bibelouri kitsch

„Vîrsta adolescenței — spunea un mai vîrstnic decît noi — nu ne va rămîne în memorie doar ca o etapă de naivitate, de lipsă de experiență și instrucție. Este universal pur. Este lumea noastră de minuni...” „...De acolo ne vor veni mereu adieri ce fac să foșnească din nou petale... să trezească arome pe care numai noi le cunoaștem...”

Ne-am gîndit la cele de mai sus nu anticipînd trăirile noastre viitoare ci, încercînd să căutăm minunile anilor prin care trecem în fiecare zi.

Ne-am gîndit la dragoste !

Am refuzat să ne reamintim ce au spus poeții despre iubire și n-am vrut să-i citim definiția dată de dicționare. Ceea ce spun poeții e ca vîntul iar, uneori, dicționarele sînt incomplete.

Am refuzat năzuind să găsim la unul dintre miile de colegi cuvintele sonore care ar putea defini iubirea.

Și, le-am găsit.

Am găsit în spusele unor tineri de o seamă cu noi, nu doar definiția iubirii ci imaginea dragostei văzută ca adevăr absolut.

Pe o filă de hîrtie, alături de întrebarea noastră am găsit caligrafiate aceste cuvinte :

„Dragostea este un gînd permanent, ceva care mă face, adesea, să cred că pămîntul se leagănă”. (O. Anişoara).

„Chiar abisurile de lumină căscate în cerul adînc al începutului de primăvară au nevoie, pentru a exista, de oceanele noastre interioare, cînd mările pămîntului rămîn în urmă secate de arderea numită iubire”. (A. A.)

„Iubirea este crez și naivitate, este vis și gest afectos, liniștitor și cald. Iar îndrăgostiții sînt știutorii norocoși în stare să se strecoare într-o lume a lor pentru a ispiți ieșirea la lumină a crezului, a naivității, a visului și a gestului afectos”. (A. Rodica).

Am găsit în cuvintele acestea, în aceste adevărate versuri aspirația către sublim a celor din inimile cărora, așternute pe hîrtie au însuflețit albul lor.

Am găsit în aceste cuvinte sublimul așa cum am găsit opusul acestuia, lipsa de duioșie în mărturisirile unei perechi întîlnite aproape de miezul nopții, undeva, într-un parc.

— Pentru că vă întîlnim în această seară, alături, în parc, am vrea să știm, în modul cel mai sincer dacă, peste două săptămîni, să zicem, veți mai fi împreună, în acest loc ?

Ea : — Sînt atîtea locuri, de ce tocmai aici ?

El : — Poate nu... :

— În acest loc spuneți că poate nu. În să vrem să știm dacă împreună cu domnișoara...

El : — S-ar putea să intervină unele schimbări, nu se știe...

Noi sîntem convinși însă că înainte să fi dat aceste rînduri la tipar, schimbarea s-a produs, deja.

O știm, am simțit-o din neputința celor doi de a pronunța anumite cuvinte : noi, sentiment, gînd, iubire.

* * *

Citeam într-o zi, la gazeta de perete dintr-un hol al unui cămin, un articol în care autoarea mărturisea : „...sîntem la vîrsta cînd iubim, cînd pentru noi nu există decît omul cu ale cărui idealuri visezi să le împletești pe ale tale... Și cît de minunat e. El vine, ești chemată ori îl auzi fluierînd cîteva acorduri din cîntecul vostru... Și cobori. Îl sîruți prietenește și vorbești, vorbești...”

Apoi cu pași rari vă îndreptați spre intrare...”

Și... :

Și se întîmplă ca frumusețea acestei seri să fie umbrită de felul în care te prînesc „perechile holului”.

Ai dreptate, dragă Monica Lațcov, cînd îți îndemni colegele să fie mai atente, să se uite în jurul lor și să se gîndească bine. Să știe că și acest hol face parte din propria voastră casă.

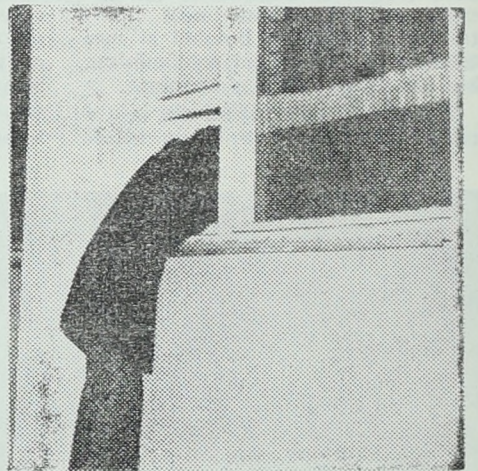
Ai dreptate, dragă Monica. Și nouă ne-a fost foarte greu să scriem acest material. Ca să-i înțelegi pe cei care se iubesc trebuie să îi privești din mijlocul inimii lor.

Ai văzut ? Unii cred în iubire. Alții se joacă. Unii nu o jau în serios, alții...

Dar, oricum, nici eu, nici tu, nici chiar ei, îndrăgostiții nu vor putea face mai mult decît noi...

Adică, să privim dragostea așa cum o simțim, să ne purtăm cu îndrăgostiții așa cum merităm...

În ce ne privește pe noi, nu ne rămîne decît să găsim un text potrivit imaginilor care însoțesc rîndurile noastre...

... așa cum am fi greșit dacă acestui vizitator nocturn nu i-am fi spus că nu face bine, că în nici un caz o asemenea vizită nu este o componentă a romantismului și nici un motiv de mîndrie intimă.

Dacă am fi fulgerat în fața privirilor uimite ale acestor colegi un deget ridicat dojenitor, în locul făcliei calme a înțelegerii, am fi greșit...

Cînd nu faci nici un efort pentru a-ți recuaște greșelile, cînd cazi de acord cu orice critică spontană și cu delicatețe, este aproape sigur că joci o farsă... Așa ne-am gîndit urmărindu-i privirea colegei noastre de la căminul 13 care în loc să-și invite prietenul în hol, a găsit că e mult mai interesant să-și spună ce aveau de spus... pe fereastră.

fetele au avut dintotdeauna cîte ceva de spus

Da, ele, colegele noastre au avut și vor avea întotdeauna ceva de spus. Ne-am convins, încă o dată, de adevărul enunțat în titlul acestei rubrici, într-o seară cînd, dregîndu-ne vocea, dichisîndu-ne și luînd cu împrumut duioșie, le-am dat citorva căministe... întîlnire.

Bineînțeles, așa cum se cuvine, s-au lăsat așteptate, ne-au primit zîmbînd (așa cum le șade bine) și, după cum ne așteptam, ne-au spus mult mai puține lucruri decît nădăjduiam noi.

Dar, în sfîrșit, fetele sînt frumoase cînd zîmbesc și cînd tac, sînt încîntătoare cînd sînt blinde ori furioase, cînd dansează și cînd se fac (pentru noi) frumoase, sînt astfel oricînd și oricum.

Doar așa ne explicăm graba pusă de colegiul redacțional în inserarea (cu intenția de a fi rezolvate) fleacurile (cum le numea cineva, cu răutate) sau a deficiențelor administrative (cum le spunea, revoltîndu-se frumos, Anca Pîntea).

Așadar...

Stimați membri ai comitetelor căminelor 3 și 15, Dumneavoastră știți că :

- fetele de la Căminul 3 doresc să se facă frumoase și nu se pot privi în oglinzile fixate prea sus, pe perete ;
- fetele se doresc și mai cochete și nu au decît un singur fier de călcat ;
- fetele doresc să nu întîrzie la întîlniri și sînt (totuși) nevoite să aștepte noaptea ca să-și poată usca (nu mai amintim, unde) rufele spălate de cu zi ;
- fetele (cu ochii lor mari) doresc să privească minunile micului ecran și nu au unde ;
- fetele, voi fetele din Comitetul de cămin doriți să fiți cum vă dorim noi și de aceea...

Post-scriptum

- băieților le place ordinea ;
  - băieților nu le plac pachetele din ferestrele voastre ;
  - băieții iubesc (ca și voi) florile ;
  - băieții sînt triști în fața ghivecelor goale ;
  - băieții sînt tandri, băieții sînt buni, băieții sînt inteligenți, băieții sînt așa cum îi faceți voi...
- Aveți grijă!!!

PIIU SANDU

nufărașul

A fost odată ca niciodată (și mai e și azi), a fost... o floare de nufăr. Dar... nu! Să nu vă închipuiți o oarecare floare de nufăr, deschizându-și fad petalele cămoase în mijlocul vreunui iaz uitat de lume.

E un nufăr ciudat, alintat de iubitorii săi cu pitorescul diminutiv „Nufărașul”. E un nufăr cu lujer fin (și receptiv) din ceva care imită fierul forjat, o prelungire care îl leagă de solul dătător de viață, de **Stradă**, adică: E o floare ciudată, cu mireasmă de cafea și flirt, de pepsi („produs din fructe exotice sau indigene”) și fraza în doi peri, de citronadă (la pahar) și scaune veșnic reținute, de licheur de... nufăr și chiul individual (pe propria răspundere), de **chou à la creme** și drame sentimentale, de piure de castane și... și...;

O floare exotică (foarte!), cu petale transparente (și casante) de sticlă veritabilă, care se deschid cu regularitate la orele șase ale dimineții și se închid cu auzire și cu mici derogări de program (uneori chiar cu... violențe) la orele, de taină, douăzeci ale serii, tezaurizând în această mișcare imperturbabilă, cantități apreciabile de timp liber, sau ne-liber și de materie nervoasă superior organizată (inferior consumată).

Ca un însemn al existenței absolut bizare, a acestei flori, aducem argumentul că ea trăiește permanent învăluită într-o aureolă de ceață, provocată pe de o parte de caracterul dubios al vizitelor pe care le primește (uneori, acestea se prelungesc peste limitele bunelor maniere, adică durează 5-6 ore), pe de altă parte, de niște născociri infernale pe care civilizația contemporană le-a intitulat, parcă în memoria sărmanei, dezrădăcinatei flori de nufăr: „Golf”; „Snagov”; „Litoral”; „Delta”; „Marinar”; „Amiral”. (Pînă ce la ultimii 2 lei, „Buciumul” începe să... fumege... cu jale...).

Misterul e întreținut și de ultimele supoziții ale științei moderne, precum că am avea de-a face, în cazul de față, cu un exemplar maladiv de floare — pirat, în speță, cu un organism carnivor.

Se pare că hrana predilectă a acestui monstru, cu chip de naiadă este o anumită categorie umană desemnată prin cuvîntul „studentime” și încadrată convențional între limitele de vîrstă 20-25 ani.

În cazuri excepționale, înghite (sic!) și alte categorii, în măsura în care acestea se pretează condiției sale sine qua non (atmosferă de week-end) nea Stoica, de vîrstă neesențială și profesie indeterminabilă, apariție inerentă (atîta vreme cît nu pleacă pe... „Stadion” sau chiar la... „Cluj”), nea Cutare, bun-de-toate, figură pitorească și indescriptibilă, domnul A., bărbat bine și atît de discret, încît nimeni nu știe mai nimic despre el, dar își imaginează orice; doamna Blondă, teribil de distinsă și în fiecare zi în altă culoare...

Din cînd în cînd, atras de mirajul basmului cu floarea de nufăr, încearcă s-o escaladeze cite-un profan. Zadarnic!... în turnul său imperial de... cărămidă și mortar, trufașa floare rezistă eroic atacurilor inoportune. În schimb, pentru cei dragi (obișnuții locului, iubitorii de natură) n-are decît... miresme (de cafea) și multă, multă apă... îmbuteliată.

Uneori, apa mai miroase dubios a Havana Club. Explicabil, Nufărașul se ofilește de nostalgie surorilor din melegaurile îndepărtate ale Cubei.

Nufărul e o floare ciudată. Cineva susținea că, dacă i s-ar frînge lujerul, s-ar închide... nu pentru inventar, ci pentru vecie. S-ar salva atîtea și atîtea victime inocente...

Nufărul e o floare primejdioasă

E. PSEUDONIM

În ziua în care am primit la redacție a-cestă ipostază modernă a basmului cu floarea de nufăr, i-am transmis autoarei temerile noastre în ce privește șansele de publicare.

— Nu vrem să credem, i-am spus, că o „biată” cofetărie ar fi în stare să ascundă, dincolo de perdelele ei afumate, atîtea „minunății”.

— Este, mi-a răspuns și a avut dreptate!

În ziua de 14 ianuarie, la ora zece și jumătate, după ce ne-am pregătit ca pentru o expediție în ținuturi pline de primejdii, am pătruns în ceața de **superlonguri** și de arome parfumate tare care înfășura destine de tot felul.

Tulburați de prezența noastră ori contrariați de propriul nenoroc, musafirii de dimineață ai „Nufărului” au trecut succesiv prin stări instabile dar ne-au spus ceea ce doream să știm.

— Acum, la ora zece și jumătate, cînd vă întîlnim aici la cafea, unde ar trebui de fapt să fiți?

— Am proiect la construcții civile, dar nu m-am dus. (Nelu Udea, anul III, Facultatea de construcții).

— Sînt de serviciu la cîmin și am venit să beau o cafea. (Petru Stîngu, anul

III, Facultatea de zootehnie).

— Am practică de concepție (Ioan Mitar, anul IV, Facultatea de construcții).

— Între 8 și 11 am avut „curs special” dar nu ne-am dus. (Gheorghe Radu și Cornel Farcea, anul IV, Facultatea de matematică).

— Ar trebui să fiu la practica de documentare. (Iacob Bucurel, anul III, Facultatea de construcții — subingineri).

— Sîntem în sesiune (!) (Ștefan Raiton, anul V, Facultatea de construcții și Gheorghe Niculescu, anul V, Facultatea de electrotehnică).

Fiește, reînd mai sus doar partea din răspunsuri care se referea strict la întrebarea noastră am omis „secvențele” pitorești ale discuțiilor.

Le păstrăm pentru a le transcrie după ce asociațiile studențești ai căror membri sînt „implicinații” ne vor comunica măsurile luate față de cei care fac din timpul afectat orelor de curs și de lucrări practice un răstimp „de folosit la libera alegere”.

Deocamdată atît despre „Nufărul” care încetul cu încetul devine obsesiv (într-un fel pentru clienții săi) și (în alt fel) pentru noi.

DORIN ȚĂRAU

... sub balcoane se cînta gaudeamus

Imi place să cred că ziua în care cel dintîi gazetar a pornit să facă primul raid-anchetă a fost o zi noroasă, că prăpăștiile de urlet ale înaltului loveau — cum ar fi spus anticii — cu porniri potrivnice pana inimii scrib.

Numai așa imi explic neîntrerupta lecție despre ceea ce înseamnă a fi neînduplecat, demonstrația că, uneori miera poate fi amară iar fiera dulce.

Dar fie că așa au stat lucrurile sau nu, fie că

zelosul gazetar a fost furios sau trist, că a vrut să blesteme ori să laude, treaba făcută de el este fără pereche. În citeva ceasuri de documentare aduni material pentru o săptămîină. Noi, la un raid-anchetă, într-o singură seară, ne-am umplut carnetele cu cele mai neașteptate însemnări despre bune și rele, despre cum e și, mai ales, despre cum ar trebui să fie, prin locurile prin care am umblat.

Am început sistematic, căutînd o introducere. Cantinele ne-o oferă — ne-am zis — vom găsi imbulzeală la ghișee, vom verifica gramajul și... gata introducerea.

Dar... La cantina Institutului politehnic, la cele trei ghișee care funcționau se aștepta doar atît cit... să-ți iei tava.

Să nu aibă, într-adevăr, papura nod? Poate-l găsim la... gramaj... Așezăm pe talerul unui cîntar citeva porții și așteptăm. Acul indicator nu tremură, nu tremură nici bucătorul șef, iar administratoarea zimbește. Zimbim și noi deși simțim că am pierdut introducerea „pe obiect”.

Zimbim și mergem mai departe. Survolăm în raidul nostru un panou pe care ar trebui să fie „denunțat” meniul și cantitățile de alimente convenite dar ne facem că nu-l băgăm în seamă, ca să nu ne luăm nouă și celor care ne însoțesc avîntul. Stăm de vorbă cu unu, cu doi, cu trei, cu patru, cu aproape toți colegii noștri care cîntă și nu-i găsim pe nemulțumiți.

— Ce să vă spun? Că supra e bună ca... piinea caldă și că piinea e pufoasă ca un cozonac? Așa ceva nu vă grăbiți niciodată să notați deși... Ne crezi pătimași, stimate Octavian Sirbescu, dar să știi că însemnările noastre despre cantina voastră sînt mai mult decît binemeritate laude... „Cantina? O uzină pentru mulțumirea a peste două mii de... gusturi”.

(Ion Fornade, Facultatea de arhitectură).

„Urați-ne poftă bună pen-tru că avem la ce”. (Ion Scurtu, Facultatea de construcții); „... Ca să-i a-daugi gustului excepțio-nal al bucatelor bunul-gust, nu-i o treabă ușoa-ră. Și cu toate acestea nu avem de ce să ne plin-gem”. (Adrian Moș, Fa-cultatea de mecanică).

— Cum vi se pare min-carea?

— Foarte bună! (Otilia Pircălab).

— Fierbinte... (Marian Ioan)

Nu, nu-i adevărat, du-pă cum vezi, dragă Octa-viane, că noi ne simțim în apele noastre doar a-tunci cînd „înflorim” fap-tele... Nu noi, ei, eroii le săvîrșesc astfel.

În aceeași seară, tre-cînd pe la Căminul 3, am fost atrași de frontispiciul unei gazete de perete ca-ligrafiat citeț STUDENTUL ACTUAL... (!) Am fi putut rezista tentației de a ve-dea cu ochii noștri minu-nea? Puteam trece ne-păsători pe lingă un că-min populat de studenți actuali? Nu! Hotărît, nu. Și de aceea am intrat. Toată lumea a fost însă de acord că actual e un adjectiv tras de coadă dar... superb.

Și astfel, pășind din mirare în mirare, am ajuns în fața unei făpturi jumătate-om-jumătate-ferastră. Un iubăreț trecea printr-un ochi al ferestrei de la camera (nu se putea altfel) 13 de la căminul cu ace-lași număr. Cînd cu chiu cu vai a ajuns să vor-bească ne-a spus că se numește Dumitru Mihoc și că și-a introdus trenul anterior în camera fetelor fiind poftit, pentru că noaptea e frumoasă (și fetele la fel), pentru că există unele restricții, pen-tru că e mai romantic a-șa, pentru că altfel nu ar avea nici un farmec... Și-n timp ce noi deveneam tot mai vulnerabili, aveam să auzim tot mai cîntemurător, ceea ce, în aceeași seară, o inspira pe colega noastră Elena Parpală în transcrierea însemnărilor notate mai jos.

Gaudeamus igitur...

Începe serenada solem-nă sub balcoanele că-minului. Julietele (emoțio-nate) dau năvală la fe-estre, lansînd un fel de comete împodobite cu lu-citoare cozi (de fapt car-tagini de hirtie în flăcări). Încîntare generală, dar „prudencia est mater exis-tentiae”. Grupul cîntător se dă în lături, destrămind semicercul inițial. Dirijorul însuși intră în panică la senzația concretă a apro-pierii focului.

Așadar să ne bucurăm... Absolvenții ne cîntă so-

lemn sub balcoane... Cinci bani... zece bani... Juvenes dum summus... Cineva și-a descoperit undeva, la o fereastră, o cunoștință. Ei și? Consecința firească „Ecaterina”!!! „Vede-te-aș...” (face asocierea un altul). „Salu-uu-tt!” (deturnarea mitului — în Shakespeare se șoptea printre suspin „Rome-e-oo!”).

... Post-incundam iu-ventutem...

Din hol apare în fugă o mesajeră cu un imens buchet de garoafe. Cineva se desprinde din grup (iubitul ei). Dirijorul e dezorientat (schițase același gest).

Serenada solemnă își urmează, implacabil, cursul Post molestam senectutem... Nu! Protestăm!

Noi vom rămîne veșnic tî-neri! Chiar dacă „o lup-tă-i viața”, chiar dacă a-bia începe (pentru noi! absolvenți). Nos habebit humus... Dar pînă atunci vom schimba fața lumii. Vom înălța palate de cris-tal, vom înflori grădini în stîncă... Ș-altă-dată, ș-altă-dată... O s-o facem și mai, și mai lată...

Dirijorul își aruncă e-nergic brațul stîng în di-recția unor elemente non-conformiste din rîndul al treilea al semicercului. Cu ochiul drept supraveghea-ză incisiv aripa corespun-zătoare. Brusc grupul se reorganizează, dar o no-ua avalanșă de comete produce panică... Nos habebit humus... Apoi, pe neașteptate, liniște.

Din primul rînd un sopran blond încearcă incheierea (prin semne) a unui pact de intrajutorare cu o Julie-tă brună. Și fără veste, por-nesc să cadă din ferestre hohote de ris și suave pa-chețele legate cu pangli-cuțe roze. Citeva zeci de perechi de brațe se ridică implorator spre imensita-tea nopții, prin care albul sclipitor al pachetelor plu-tește halucinant.

De undeva izbucnesc niște sunete nearticulate. Ferestrele (deschise) le reflectă cu o tonalitate ceva mai ridicată. Dialogul continuă individual în aceeași solemnă atmos-feră. Mulți ochi sînt, de emoție, plini de lacrimi...

Spre dimineață prin ae-rul tare de ianuarie, o întrebare, dă tircoale în-tirziind peste locurile țîpă-tor împetriștate cu scrum de „comete” și schelete de hirtii...

To bee or not to bee... Gaudeamus?

A. POPESCU
T. TRAIAN
și I. ANASTASIU

Așadar să ne bucurăm... Absolvenții ne cîntă so-

A. POPESCU
T. TRAIAN
și I. ANASTASIU

Așadar să ne bucurăm... Absolvenții ne cîntă so-

Așadar să ne bucurăm... Absolvenții ne cîntă so-

Așadar să ne bucurăm... Absolvenții ne cîntă so-

Așadar să ne bucurăm... Absolvenții ne cîntă so-

Așadar să ne bucurăm... Absolvenții ne cîntă so-

Așadar să ne bucurăm... Absolvenții ne cîntă so-

Așadar să ne bucurăm... Absolvenții ne cîntă so-

Timișoara universitară la cota anului XXX

cît altul creștea într-un an, el creștea într-o zi

Rindurile pe care le citiți acum nu sînt ceea ce se cheamă însemnări la fața locului. Vreau să spun că, deși faptele și personajele sînt reale iar autorul garantează autenticitatea fiecărei afirmații înscrise aici, nu este totuși vorba de un reportaj.

Insemnările au fost făcute pe parcursul a peste cinci sute de zile. De aceea, astăzi cînd sînt transcrise aici, ele își aduc istoria proprie la zi, încheagă o cronică a unui răstimp trecut, dar și al prezentului pe care l-au anticipat și al viitorului săvîrșit temeinic.

Citind m-am închipuit călător poposind în timpurile care vor veni

Am convingerea că, într-o viață de om, îți este dat să citești unul sau două, sau poate nici unul din înscrisurile acelea care se așează la temelia unei înălțări.

Dăltuite în piatră sau așternute cu trudă pe pergamente, ele închipuie, poate, singurul dialog direct dintre cei care sînt și cei care vin. Ele rămîn gîndurile unei vîrste de altădată care vor răsună veacuri la rînd în sufletele celor care nu au fost.

Săpate în cremene sau așternute cu migală pe hîrtie aurită îți este rar dat să le atingi.

Eu am avut acest noroc. Am citit asemenea slove în ziua de 21 iunie 1972 cînd a început înălțarea noilor edificii ale Institutului agronomic din Timișoara. Atunci, în urmă cu un an și jumătate, m-am descoperit și am citit

A fost așezată piatra de temelie a acestor edificii, astăzi 21 iunie 1972

În numele celor care au învățat aici, în numele celor care astăzi sînt studenți și a celor care vor fi, a așezat simbolică piatră la temelia edificiilor, rectorul Institutului agronomic Timișoara, prof. dr. doc. și Iulian Drăcea, membru titular al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură.

Incrustînd această nouă împlinire pe columna treptelor urcate în cei douăzeci și doi de ani de existență a institutului, ne legăm să facem din acest lăcaș poartă larg deschisă spre drumuri cutezătoare în știință, locul din care cu aripa inspirației, cu modestia dăruirii și focul idealurilor lucide să ducem mai departe, cu cinste, ștafeta marilor noștri înaintași.

Ne legăm să incorporăm în toate faptele pe care le vom împlini, fiecare bătaie a inimii, întreaga putere a minții și a brațelor noastre – nobilă strădanie de cînstire a timpului dinainte și de acum a acestei țări, al străvechiului pămînt românesc în necontenită înnoire.

Veșnică va fi recunoștința noastră pentru generoasă, nemărginită grijă a Partidului Comunist Român arătată încă o dată vîrstei noastre de aur, pentru căldurosul îndemn spre o tot mai înălțătoare plutire pe oceanul infinit al cunoașterii.

Și omagiul mulțumirii noastre, îl vom închina lui cu fiecare cunoștință de preț, în noi trepte pe drumul ascensiunii și desăvîrșirii.

Și citind, m-am închipuit călător poposind în timpurile care vor veni...

Și dacă închizi ochii...

O lună mai tîrziu, aveam să iau în serios o glumă. Privind minusculele forme geometrice care închipuiau miniatural, pe machetă, noile edificii, o colegă de redacție mi-a spus jucîndu-se:

– Iată, dacă închid ochii, am în față suprafețe liniștite plantate cu arbuști și alei întinzîndu-se aerian... aici, colo trepte de nivel, șerpuiind între ronduri de flori...

– ...și – am continuat eu prins de gluma ei – iată stroja blocurilor zvelte. Privește dantelăria dintre cerul albastru de sus și turele pavilionelor facultăților...

În caietul meu, la fila datată 20 iulie 1972

„Aici, la locul dăruirii noastre patriotice, ne-am văzut antrenați în neastîmpărul înălțării acestei școli prin care vom trece, crescînd. Aici am pătruns înțelesul tainelor care ne vor ajuta să devenim, fiecare dintre noi, un altul...”

Afirmațiile de mai sus nu sînt extrase din vreo culegere de cugetări și nici nu aparțin vreunui înțeles cu numele tocit de vreme. Sînt notate în carnetul meu la fila datată – 20 iulie 1972. Nu sînt cugetări ci spusele unei fete care nu o împlinise încă douăzeci de ani. Am cunoscut-o pe șantier odată cu alți tineri. Era în ziua în care noi, toți cei douăzeci de milioane de oameni ai acestor meleaguri, am avut revelația condensării timpului, ascultînd înflăcăratele vorbe ale secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, părintescul său îndemn de a face astfel încît, anilor noștri tineri să le imprimăm ritmul construcției socialiste.

În caietul meu, la o filă cu însemnări dintr-o zi, mi-am notat spusele unei fete al cărei nume, luat parcă din balade.

– Nu e un nume de excepție. Dă-le eroilor reportajului tău, un singur nume. Ei. Ei sînt cei care au dat pămîntul la o parte ca să facă loc temeliiilor, marilor și armonioaselor geometrii din beton armat. Ei au așezat imaginea lingă imagine și au conturat, în transparența fierbinte a creației, silueta școlii în care ne vom forma noi și cei care ne vor urma.

mintul la o parte ca să facă loc temeliiilor, marilor și armonioaselor geometrii din beton armat. Ei au așezat imaginea lingă imagine și au conturat, în transparența fierbinte a creației, silueta școlii în care ne vom forma noi și cei care ne vor urma.

Fetele noastre culeg poama viilor.

Sînt orologii care măsoară timpul după mersul soarelui. Există orologii în care scurgerea nisipului se schimbă în timp. Și am aflat într-o zi de toamnă că timpul îl măsoară și orologiile culesului.

Iată-mi însemnările din ziua aceea...

23 septembrie 1972. Greu de crezut, dar cu douăzeci de ani în urmă, geometria cochetă a spațiilor Stațiunii didactice experimentale nu exista.

Sînt alei de răcoare și de cald. Pădure de viță cu arome de mușcată, sub bolțile căreia aștepti parcă să se consume, în tăcere, vechi povești dionisiace. Și fetele, fetele noastre răsfățate de soare și cer. Și bucuria toamnei, toată Mii de stilpi uniți între ei prin lucitoare strune, închipuind un uriaș instrument pentru cîntecul vîntului. Atîtea unduiri și liniști colorate în aceste preascurte zile și atîta lumină în bruma căzută pe frunzele toamnei, dezvăluind solidare cu toate frumusețile pămîntului, boabele pline de soare.

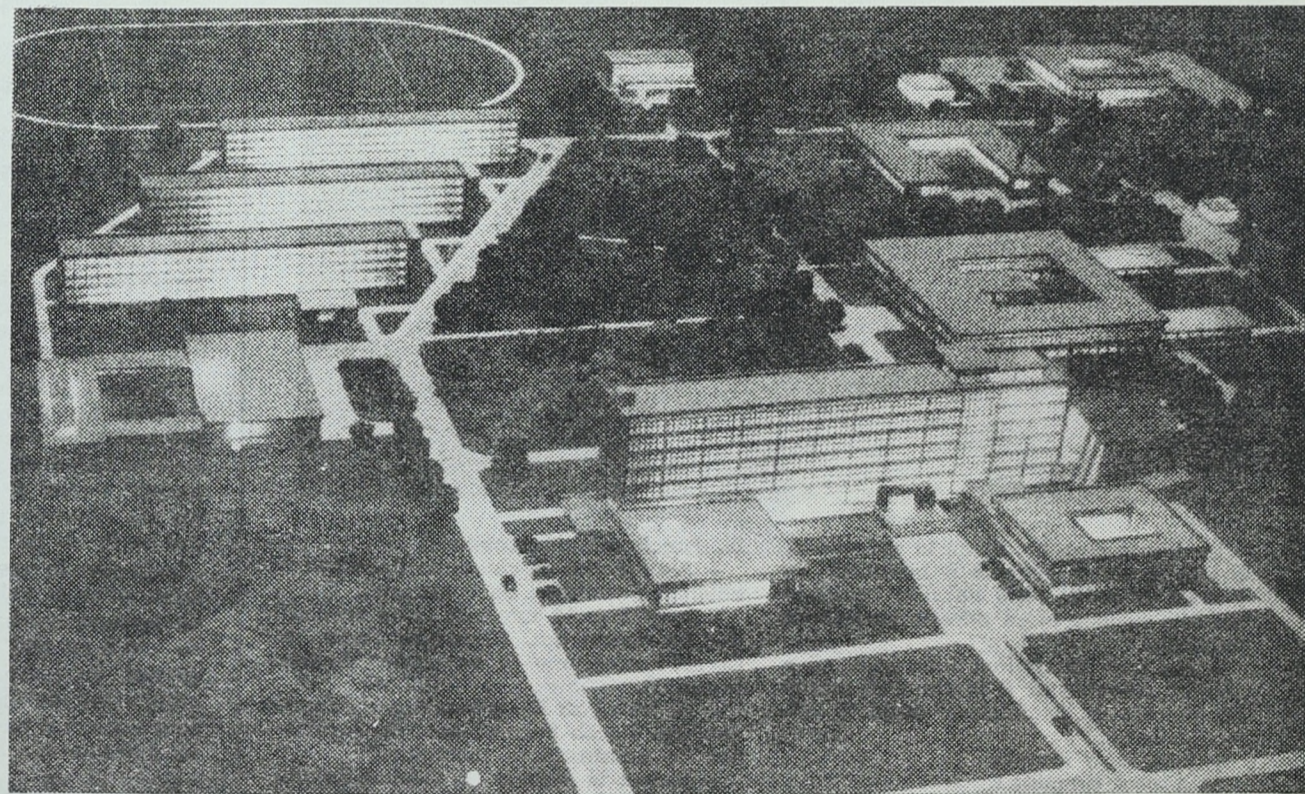
Atîtea sentimente de înălțătoare mulțumire.

O fată mușcă din carnea de poamă domnească și ride cu buzele umezite de roșul voios; mă face să mă leg de amintirile care vor urma. Aud pahare ciocnindu-se. Mi se pare că în clinchetul manivelei teascului, aud bătînd timpul care sporește necontenit puterea licorii și-i desăvîrșește aroma și buchetul. Și nu vreau să cred că totul e o închipuire...

Fetele noastre culeg poama viilor. Trăsă la buțoi fierțura dulce și aromată se simte prețutîndeni. O boare dulceagă, acidă și persistentă răspîndită de-a lungul și de-a latul Stațiunii didactice experimentale...

E în gestul culegătoarelor ceva dintr-un ritual al bucuriei...

E poezia nesfîrșitei bogății a toamnei și rodului, a iubirii de țară în răstimpuri măsurate de orologiile culesului...

Cît altul creștea într-un an, el creștea într-o zi.

Au trecut deja cîteva luni de cînd nu am mai fost pe șantier. N-am mai poposit în lumea aceea agitată, multicoloră, veselă și guralivă cu toate că, tot mai stăruitor, nerăbdarea unei reintîlniri cu forfota de acolo, îmi dădea ghes. Nu am mai trecut pe la șantier pentru că aș vrea, ca la prima revedere a înălțărilor de acolo, să mă las stăpînit, ca orice nou venit, de mirare.

Atunci, sînt sigur, voi scrie un adevărat reportaj, întrebîndu-mă firesc, cu ce să încep. Titlul l-am și găsit – Cît altul creștea într-un an, el creștea într-o zi, iar pentru că numărul eroilor este de peste o mie, voi căuta un nume care să-i cuprindă pe toți... El

El. El e un băiat cu ochi nelîștiți, vioi. Un băiat îmbrăcat într-o salopetă albastră. Se judecă deschis, cu modestie, nemulțumit, pîrînd a ezita cînd spune am făcut. Nu-și ascunde niciodată greșelile. Niciodată nu face compromisuri, evită popularitatea sau, mai bine zis, nu se gîndește la ea; nu-i plac frazele deslinate,

Il voi numi astfel sau, voi lua, pur și simplu cîteva nume la intîmplare – Ioan Irimeș, Alexandru Homorezean, Adrian Marcu, Rodica Codaș, Adrian Anghel, Pavel Crișan – și voi transcrie alături de ele ceea ce am aflat în repetatele mele șederi pe șantier.

Și, totuși, n-am reușit să-mi înfrîng dorința de a mă reintîlni cu șantierul.

Neașteptată senzație. Cine a astîmpărat forfota atotstăpînitore care lărgea hotarele acestor locuri.

Un om trece pe lingă mine fără să mă observe. Îl întreb și-mi răspunde cu nedumerire.

– Nu-i nici o schimbare, atît doar că zidurile înălțate ascund forfota rămasă aceeași.

Ziduri. Înălțări zvelte. Facultatea de zootehnie, Facultatea de medicină veterinară. Eroii reportajului meu și-au înălțat propria școală.

Ce greu îmi este ca din vîrtejul de fapte săvîrșite pe acest șantier să găsesc cuvîntul care să le exprime. Mă simt neputincios.

Și totuși...

– Există o forță, îmi spune secretarul Comitetului de partid al institutului, tovarășul conf. dr. Ioan Pîrnu,

care a pilotat și a condus această uriașă navă, fără să devieze sau să tremure. E forța conștiinței cetățenești și patriotice a datoriei și a muncii pe care organizația noastră de partid a reușit să o transforme în fapte.

Și cu nemărginitul respect și satisfacție etică pentru astfel de trăsături care definesc portretul omului țării mele din zilele noastre, mi-am notat la sfîrșit.

– Ca într-o amplificare a conștiinței de sine, studenții institutului nostru au înțeles că, în mod necesar, chiar în clipa următoare, începe viitorul. Integrîndu-se cerințelor generale, ei au răspuns cu luciditatea visului și a imaginației, chemării de a-și oferi puterea de creație înălțării edificiilor ai căror beneficiari absoluți vor fi.

Și, ascultîndu-l am simțit în fiecare vorbă încrederea unei generații în cea care o urmează, siguranța că răspunderile unei vîrste vor fi desăvîrșite de o altă cu grijă și rod bun.

B. NICOLAU

— CIND AURELIAN ANDREESCU INTERPRETEAZĂ GREEN
GREEN GRASS OF HOME ARE ÎNVEDERE ȘI PARCURILE DE VERDEAȚA DIN

— ȘTEFAN BANICA ARE UN PRIETEN LA
— DRUMUL SPRE GLORIE AL STELEI POPESCU A ÎNCEPUT LA
— ANGELA SIMILEA SE GÂNDEȘTE CU PLĂCERE NU NUMAI LA O EVENTUALĂ COLABORARE CU PHOENIX CI ȘI LA

TIMIȘOARA

Ștefan Bănică

Stela Popescu

Angela Similea

Aurelian Andreescu

Timișoara, o spun fără să am pretenția că afirm o noutate, este un oraș frumos, aerisit cu un public de 18 karate. Este un oraș dintre acelea prin care, trecînd, o dată, simți nevoia de a reveni.

O întimplare nostimă ?

Mă aflu în turneu cu „...Escu” de T. Mușatescu. Cu puțin înainte de începerea spectacolului la intrare s-a iscat o neînțelegere între oamenii teatrului și doi bărbați care țineau să-l vadă neapărat pe... Bănică, oferînd orice preț pentru două bilete. Desigur, am intervenit, ajutîndu-i să ajungă în sală. Agitați cum erau însă, nu m-au recunoscut, mai ales că luminile de pe hol erau deja stinse. Se înțelege că după spectacol au dat buzna în cabina mea. Nu conțineau să se mire cum tocmai pe cel pe care doreau să-l vadă nu-l recunoscuseră din primul moment. Unul dintre ei, stăpînit de entuziasm, găsește că este momentul potrivit să-mi facă o bucurie. Îmi spune că e viător și, ca dovadă a admirației pe care mi-o păstrează îmi promite blana primei vulpi pe care o va impușca. Ne-am schim-

bat adresele și, după cîțva timp, iată că primesc o scrisoare plină de... șcuze. Omul îmi mărturisea cu tristețe că i s-a suspendat permisul de vinător (pentru braconaj) dar, mă liniștea, rugîndu-mă să aștept pentru că imediat ce îl va reprimi își va onora cuvîntul de... vinător...

Și, de atunci, nu ațit eu, cît mai ales nevastă-mea așteptăm blana norocoasei vulpi.

ȘTEFAN BĂNICĂ

Un public căruia îi simt participarea și entuziasmul de cîte ori îl întilnesc.

Dar, de Timișoara mă leagă, mai ales, amintirea debutului meu în teatru.

Aveam 18 ani. Nu intrasem încă la Institutul de teatru. Mă aflu într-un turneu cu un ansamblu de amatori. La Arad, după bucuria unui succes cu piesa „Furtună de primăvară” de N. Tăutu, interpreta principală se îmbolnăvește. Urma ca în spectacolul de la Timișoara să o înlo-

cuiesc eu. Și, după ce, în trenul care ne aducea la Timișoara am citit și recitat textul, am jucat. Au fost primele aplauze care mi se ofereau. Poate de aceea am rămas recunoscătoare celor care atunci și de fiecare dată m-au primit cu dragoste. Ei, timișorenii, spectatorii martori la prima mea apariție pe scenă, au un oraș cu un farmec deosebit, un oraș care-mi prilejuiește bucurii proaspete, ori de cîte ori îl revăd.

STELA POPESCU

Publicul timișorean îmi pare un public elevat, pregătit pentru contactul cu arta.

Sincer, chiar de la prima mea evoluție pe o scenă timișoreană, mi-am putut da seama de calitatea publicului de aici. Este un public exigent care răspunde la adevăratul act de creație, un public receptiv la sensibilitatea artistului. Este, aici, împămîntenită o dragoste pentru artă, pentru frumos. Orașul îmi place foarte mult și-mi fac de fiecare dată timp să-l vizitez. Lu-

besc Timișoara pentru măiestria sa arhitecturală și pentru oamenii săi cu ochi zîmbitori. Formația Phoenix îmi impune admirație pentru talentul, seriozitatea și profunda sa originalitate. Este, indiscutabil una din formațiile noastre de frunte și m-am gîndit uneori cu plăcere la o eventuală colaborare cu ea.

ANGELA SIMILEA

Cînd mi se cere să vorbesc despre viața cultural-artistică a Timișoarei îmi place să aduc în vorbă și numele coreografului Francisc Velkay, alăturîndu-l laudelor pe care trupa sa le merită. Este o trupă considerată de mine ca fiind, la ora actuală, cea mai modernă formație de balet de la noi.

În ce privește publicul timișorean, în cele cîteva întilniri avute cu el, a reușit să mă convingă de căldura sa, de bunul său gust în aprecierea faptului estetic.

Orașul îmi place. Iarna pentru tăcerea în care cade, iar vara pentru verdeața din parcurile și de pe străzile sale.

AURELIAN ANDREESCU

Biletul la control (1968), volumul anterior de eseuri semnat de Dumitru Popescu releva, înainte de toate, o preocupare constantă pentru problemele majore ale contemporaneității, abordate din diverse unghiuri de vedere — politic, filozofic, etic, psihologic etc. Se realiza, astfel, o operă de moralist, care nu ocolea, atunci cînd era cazul, afirmarea unui punct de vedere susținut, în egală măsură, pe un ton polemic și cu rigoarea demonstrației logice.

Cele zece eseuri care alcătuiesc ultimul volum al lui Dumitru Popescu, **ieșirea din labirint...**, se înscriu, cu diferențe neglijabile, pe coordonatele fixate în volumul anterior. Reține totuși atenția, acum, un spor de reflexivitate, o mai mare densitate ideatică a textului și, lucru care nu poate fi trecut cu vederea în cazul unei cărți de eseuri, stilul aforistic, asociațiile de multe ori neașteptate, fixate în fraze de o remarcabilă concizie.

Eseul liminar din **ieșirea din labirint...** se deschide, simpatotic după părerea noastră, cu o întrebare: „Există în lumea noastră socialistă un «om nou»?” Răspunsul, pozitiv, îl vom putea găsi, în parte, în paginile întregului articol — **Intre ingeri și demoni** — dar asupra acestei întrebări, mereu altfel pusă, se oprește Dumitru Popescu ori de cîte ori se ivește prilejul, chiar dacă perspectiva din care va fi făcută investigația se schimbă.

Întrebarea revine, obsesiv, apoi, pentru că scopul ultim al demersului teoretic din **ieșirea din labirint...**, carte de idei și, mai presus de toate, carte modernă de înțelepciune, este omul, fie că definirea lui se face din punctul de vedere al eticii, filozofiei ori sociologiei etc., stațuindu-se raporturile sale cu

de specialiști, un bun al întregii colectivități: „Avem nevoie de filosofi mari, de filosofi demiurgi. Dar filosofia, creația filozofică în această epocă, nu poate fi apanajul strict al specialiștilor. Materialismul dialectic și istoric este un bun al maselor, un instrument de autodesăvîrșire al tuturor și al fiecă-

moderne, **Agresiunea civilizației ?**, între om și natură, **Maica uitată și botjocorită**, ori, cu raportări directe la viața socială și, întotdeauna, dintr-o perspectivă istorică, se ocupă de o seamă de trăsături esențiale pentru cunoașterea omului: pasiunile, inteligența, aspirația către fericire, către succes și, ca să

„Pădurile ne îmbrățișează cu miini, ne înghit în oceanul lor de smaragd, înconjurîndu-ne din toate părțile cu hora foșnetelor valpurgice. Milioanele de șoapte ale pădurii, forfota vieții vegetale și animale, aproape contopită, apropierea atît de frapantă a mugurilor și mlădițelor de ciotul putred, — iată senzația cea mai acută a materiei palpitînd în infinite forme de existență, a mișcării și transformării ca întruchipare a eternității. Revelația pădurii este fantastică forță de germinare a naturii, certitudinea perpetuării ei secundă de secundă. Acolo timpul nu e o abstracțiune, ci o neîntreruptă naștere și moarte vegetală și animală, o amețitoare succesiune de forme...”

Dar cartea lui Dumitru Popescu este și un poem, al omului societății noastre de astăzi și al celei de miine, capabil să înalțe existența de zi cu zi la semnificația unui destin prometeic, destin pe care sint chemați să și-l asume: „eroii de rînd ai muncii. De rînd, pentru că trăiesc și muncesc în rîndurile creațiilor de valori materiale și culturale. Dar de elită, pentru că, acolo, în aceste rînduri, ei sînt înaintemergătorii, neînfricării, spiritele libere, vizionare, pe care nu le poate îngrădi nimic...”

LUCIAN ALEXIU

Dumitru Popescu ieșirea din labirint...

colectivitatea, menirea sa constructoare, vizionarismul, înțelegerea rolului său în prezent și datorită față de viitor, necesitatea de a-și cunoaște posibilitățile și, mai ales, de a-și recunoaște, fără crispări de prisos, propriile limite.

Stăpînii și sclavii ideii, eseu în care punctul de vedere filozofic iese în evidență, pregnant, încă de la început, analizează rolul filozofiei în acest moment al edificării societății socialiste și, deci, a unui om nou, postulează, în spiritul adevărurilor generale ale marxismului, necesitatea ca filozofia să devină din o preocupare a unui cerc restrîns

ruia. (...) A venit timpul ca filozofia să devină o disciplină cu adevărat democratică, de masă. Dealtfel, lucrul acesta îl preconiza Marx la jumătatea secolului trecut. (...) Cu atît mai mult astăzi, maselor nu le mai e suficient bunul-simț bazat pe experiența de viață și pe cele moștenite de la bătrîni. Materialismul dialectic și istoric — știința armoniei raporturilor interumane — trebuie să asigure unitatea de ideal și de voință a întregii colectivități naționale”.

Celelalte secțiuni ale cărții de față analizează, rînd pe rînd, raporturile care se stabilesc între om și creațiile civilizației

rezumăm, spre împlinirea sa ca ființă umană.

Prođuș al unei conștiințe lucide, care se oprește, meditativ, asupra realității imediate, fără să-și refuze, totuși, plăcerea ipotezelor (în sprijinul cărora sint aduse, frecvent, argumentele cele mai potrivite), deci a **prospectării viitorului, Ieșirea din labirint...** este și o carte de poezie, și aceasta nu numai potrivit aserțiunii că ideile conțin, ca virtualitate, frumosul. Căci iată un pasaj — unul dintre multe altele care pot fi date ca exemplu — în care percepția lumii înconjurătoare se convertește într-un adevărat poem liric:

cînd era

Cînd era femeia frunză desprinsă de ram
Cădere supusă-supusului-ering
Și eu vinător frumos cînd eram
In stare să curm și gata să plîng...

Cînd insumi păream a fi un leandru
De foșnetul căruia păsări se frîng
De ce mă rugam albastru și tîndru
Gata să curm și gata să plîng...

Cînd era femeia pasăre ascunsă
Sufletule aer, sufletule crîng
De ce mă uitam la ea printr-o frunză
In stare să curm și gata să plîng...

MIRCEA BIRSILA

spațiul
cîntecului

clișeele trăite nu pleacă nicăieri
ci rotunjesc un spațiu anume intîmplat
pentru o supravîrstă a vechilor oieri
purtați către balade în cîntec legănat

le știu deplina prezență așezată
sub zodia din care se mută-n infinit
cu fiecare clipă ce vine încă-o dată
ea să-și trăiască viața de cînt neconștient.

ION IOVAN

griji de
primăvară

N-o să-mi aștern vorbele peste tine
Ca să nu le dau răgaz să mă privească
și să mă vadă ochi
acoperindu-ți cu liniile trupului slăbiciunea
Unde ești? Nu-ți mai aud decît buzele
alunecînd molatec peste silabe.

TUDOR PEȚAN

miez
de piatră

Sînt ca jarul din rubin
Ars de viscol și de vin
Sînt ca apa care cade
Și din nor și din cascade

Sînt cometă în cădere
Joc de fulger între sfere
Port în gene fum de aștri
Umbra ochilor albaștri

Miez de piatră rădă sînt
Fluxul mării îl frîmînt
Că sînt val care se sparge
Lîngă stele și catarge

Între cer și-ntre pămînt
Mă înșin cu apa mării,
Fiindcă pașii mei nu sînt
Ger la gleznele ultării

PETRE DINU MARCEL

titus sucuiu

judecata

„Bea Mitre, bea. Bea și zi cum o fost!” Așa îl imbie cel mai mare dintre frați, împingînd paharul, și în glas i se citea ațîta insistență încît Mitru luă paharul deși era tot mai speriat de felul în care îl priveau cei trei frați. Și cel mai mult de Gheorghe se temea, de cel care-l imbiase – cel mai în vîrstă dintre frați – care la mine era rău și avea pumn greu. Atunci însă se auzi un geamăt lung și suferător, și toți întoarseră capetele înspre usa care dădea în cealaltă încăpere, cei trei frați mai liniștiți parcă dar tot atît de încordați. Mitru tresărind la început și ascultîndu-l apoi cu un amestec de sentimente în care cel mai puternic era acela ca nu cumva șuieratul să se termine brusc și pentru totdeauna... „L-ai auzit?” întrebă Gheorghe bolovănos după un timp. „Gheorghe, încercă celălalt căutînd drumul pînă la înțelegerea celui mai mare dintre frați, „Gheorghe, io nu s așe de vino-vat cum mă crezi”. Celălalt își juca mușchii falcilor cu violență, își încrunță sprîncenele. „Vorbe d-estea să nu mai spui, C-ai io oi zice-o. Ș-asta la urmă, cînd oi afla ce și cum o fost. Da amu bea, mă, bea. Hai noroc!”. Și Gheorghe ridică paharul așteptînd să-l ridice și Mitru ca să ciocnească, așa după cum făcuseră și ceilalți doi. Acesta însă nu-și putea lua privirea de la ei, de la fiecare pe rînd. Și parcă de la toți deodată dar, cînd Gheorghe, fără să-i mai zică ceva, întinse paharul și mai înspre el, Mitru ridică mîna. Ciocniră fără să zică nici unul nimic, privindu-se numai, ciinește. Iar Mitru își murmură la fiecare înfruntare. „Mă imbată, aștia mă-mbată ș-apoi mă-njunghie”. „No așe mă, așe” zise Gheorghe ștergîndu-se cu dosul mîinii. „Așa, ș-amu zi Mitre, zi. Și tu, loane, mai toarnă un rînd”. „Gheorghe, mă, n-ar trebui s-aducem pă cineva, ori să-l ducem...” îndrăzni să întrebă Mitru. „Ce?... Nu mă. L-am legat io, așa cum știu, și de-amu-ncolo cum o vre domnul!...” Nu mult după aceea, în tăcerea care se lăsa după ultimele vorbe ale lui Gheorghe, din încăperea de alături se auzi iarăși un geamăt lung și suferător, la care se întoarseră toți. Dar și de data asta Mitru se temea de același lucru, că nu cumva să se termine geamătul dintr-o dată. „No hai mă, să mai bem un pahar”, zise Gheorghe cînd își întoarseră iarăși capetele, „că vād că te-mbii greu la vorbă”. Și zicînd acestea, întinse paharul în față așteptînd ca și ceilalți să-l ridice. „Stai. Inti să vorbim și după aia... Bea, bea!” tună Gheorghe săltîndu-se. Și Mitru ridică paharul ciocnînd cu toți trei, pe rînd, zicîndu-și și la închinările astea: „Gheorghe, Gheorghe o să bage cuțitu-n mine, Gheorghe...” „Mă” zise acesta după ce puse paharul la gură gîndindu-se; „Da, dacă tăt mă-njunghie de ee mă-nbată?” Afară se auziră cîinii lătrînd. Gheorghe trecu cu privirea peste cei doi frați apoi se ridică și ieși. Cu cel de afară nu se oprise prea departe și nici nu vorbeau atît de încet să nu se audă nimic. Gheorghe stătu afară destul de mult. În tot acest timp Mitru, din ce în ce mai neliniștit, se tot întreba ce e cu ei, cu cei de afară, ce și spuneau și ce însemnau toate acestea pentru el.

Cînd reintră Gheorghe, Mitru nici nu putu să-i înțelească privirea, iar ceea ce-i citi în mișcări îl făcu să se cutremure din nou. „Toarnă mă”, bodogăni el adresîndu-se unuia dintre frați, „toarnă înc-un rînd...” continuă el privind undeva în gol. De data asta închinările nu înfruntădu-se ci zbatîndu-se tot mai violent între niște întrebări, cei trei ducînd paharele înspre cel al lui Gheorghe, care îl ținea fără să-l miște ori să-l privească. „Tu, mă”, rupsese Gheorghe tăcerea adresîndu-i-se celuiilalt frate, „meri și-n-tînde patu, să ne lungim o țîră...” Era mai încrîncat Gheorghe de cînd se reintorsese de afară, mai rău, iar privirea îi era pierdută în gol. „No urcă acol, la părăte”, bodogăni el stînd cu fața jumătate spre perete jumătate spre Mitru. Și Mitru se ridică privindu-l pătrunzător. Privi apoi spre ceilalți doi după care, resemnat, se îndreptă spre pat și se întinse așa cum i se ceruse...

Era abia înțita noapte care se lăsa peste cei patru, peste Mitru care știa că ceilalți trei aveau să-l taie dar și peste cel din încăperea alăturată de care depindea în fond totul. Întîia din cine știe cite aveau să-mă petreacă astfel...

Tăcură, fiecare cu gîndurile lui. Din cînd în cînd gemetele celui din încăperea cealaltă și lătrăturile ciinelui, le răzbătea sufletele celor patru bărbăți ca niște semne aducătoare de neliniște. Nici unul nu se mișca. Gheorghe rămase tot așa, cu mîinile sub cap și cu privirile în birnele tavanului, jucîndu-și falcile, pînă cînd nu cu mult înainte de a se lumina de ziuă, închise ochii și adormi. Atunci, fără ca celălalt să simtă, Mitru se întoarse către perete și-și pironi privirile în el...

★

Totul se întimplase pe neașteptate. Nu-i vorba, se uitase și pînă atunci la fete și femei tinere, simțindu-se ca luat de ape cînd se atîngea de cite un trup cald de muiere, întrebîndu-se aproape cu ciudă de părțile acelea ale trupului care săreau atît de năucitor sub bluzele femeilor tinere atunci cînd fugeau, dar în noaptea aceea nu se gîndea la nimic din toate acestea pentru că era din cale afară de obosit. După ce muncise toată ziua la cîmp, la lăsa-

tul serii, îl trimiseseră cu caii la păscut. Se auzeau doar pașii infundați a cailor împiedicați. Se înveștau în coloj și privea jocul scinteiilor pe negrul ceru. Deodată se auzi un zgomot de pași. Puse mina bita de alături, se întoarse și întrebă: „Care e acolo, mă, ha?” Umbra care se apropia nu-i răspușe, înainta doar, continua să înainteze călcînd ușor, părelnic, altfel decît un bărbat. „Tu ești la Marie, dumneata?” Femeia făcu și de asta dă – dar zimbi – continuînd să înainteze. Se așeză pe o gă foc cu fața spre băiat zimbînd într-un chip de cesc. „Te-ai spăriet Mitre, te-ai spăriet?...” Tînd deschise gura, vru să răspundă, dar niște călduri năpădiseră din toate părțile. Vorbele i se topiră și cînd nici nu le-ar fi avut pe buze. Înțelegînd, femeia își luă înainte. „Te-am văzut asară, cînd vînt încoce... Da ești singur Mitre, singur?” „S-gur lele, singur” bîngui el, în fine. Femeia făcu un timp și-l privi, așa cum nu-l mai privise nimeni pînă atunci. Mîinile îi începură să-i tremure, își simți ciocărele tot mai grele și nu mai știa nimic, nici de era zi ori noapte, dacă aprinsese vreascurile ori sărărise deja soarele. „Da nu șazi?...” Mai mult pînă decît se așeză lîngă ea. Apoi tremurul îl stăpîni tot mai tare, făcîndu-l de-a dreptul să inebunească, în geamăt ușor și să închidă ochii. „Da țî-e rău Mi, țî-e rău?...” „Nu. Nu-nu, cum să-mi fie rău!” „Nu țî-e rău, nu?... Da atunci cîți ani ai Mitre, ha?...” „Sa...o...optșprăce, optșprăce le...” Mîinșe Nu avea nici șaptesprezece dar a i se păru că trebuie să răspundă. Mina femeii, getele ei fierbinți îi atinseră fruntea apoi coborî pînă pe piept, sub cămașa. „Da ești prost, ești prost...” murmură ea. „Lele...” gîfii tînd simțind cum i se sparg venele. „lele, io...” „Pă Mitre, prost... Ori nu ești bun de nimic?” La vorbele astea, fără să știe de fapt ce făcea ci dar pentru că așa îl îndemneau toți anii aceia năbădîșii din el, tîndrul o cuprinsese în brațe, o lungi la părți și se trîni peste ea. „Ușor Mitre, ușor... Și lă după mine... Așa Mitre... așa... Oooo!...”

Înspre ziuă femeia se ridică de lîngă el fără să zică nimic. „Lele”, sări tîndrul, „lele, io... Da nu e năcăji că io te ieu de muiere. Ș-oi vini de-amu tî mereu la dumneata”. La primele vorbe femeia nu reacționă în nici un fel ci doar rise în sine de te-bele tîndrului – iar la cele din urmă se întoarse aproape cu furie. „Nu Mitre nu mă căta. Vezi-ți te trăburile tale și nu mă căta neam!” „Că doi mai vie oi vini io. Singur-oi vini. Da tu nu mă că Mitre, că-geaba-o faci!” Atît îi zisesese atunci dana lui Floricel dispărînd cu aceeași pași cu ce venise, ușori și nebărbătești, ca o nălucă. Și multe ori așa îi și venea băiatului să creadă, că nălucă fusese arătarea din noaptea aceea pentru că în zilele, în săptămîinile și lunile care urmau, dana lui Floricel nici măcar la binete nu mai dă răspuns.

Umbra o vreme ca bezmetic, ca fără minți și cumpătare, pînă cînd, după mai bine de un an, găsi o altă ibovnică. Pe vādana lui Floricel n-o tase încă deși ajunsese să se și jure. Și de la ei se trăgea nenorocirea de acum pentru că simbul la joc, după mai bine de cinci ani, vādana îi zîcî iarăși. Pentru prima dată de la noaptea aceea, mai cã după ce-i zimbi îi spusese și niște vorbe. Fe și aducătoare de necazuri. care-l făcuseră, pînă la urmă, să bage cuțitul în lonuț. În cel mai mic file al lui Gheorghe!

„Scoală mă, scoală și-mbucă ceva...” mori Gheorghe ridicîndu-se și îndepărtîndu-se încet de Mitru, care adormise tîrziu și rău de tot, se tăi buimac. Se dumiri pe dată unde era. Își aduse mîinte de toate și se ridică trăgîndu-se pînă la gîinea patului. Imediat însă îngrijorările îl încolțiră o întrebare începu să se zbată în el ca un pur și înșeuat pentru prima dată. Dar n-o puse pentru într-un fel se temea. După ce-și alungă o parte de spaima își făcu însă curaj și printr-un gest fizic, cîndu-și mîinile peste chip, îndrăzni să bîngui... „Mă, Gheorghe, o mai duce?... Așezat la mă între ceilalți doi frați, Gheorghe, care n-auzise pe vorbele lui Mitru și nu înțelesese nimic din neliniștor, luă sticla, turnă în pahare și bombăni. „No hai paharu și-mbucă ceva”. Un vaiet, gîndi Mitru, și mai un vaiet, de-aș auzi... „Și noroc”. Gheorghe vorbise, Gheorghe zisesese noroc și ridică paharu Mitru îl privi și incremeni, se albi ca varul și rămă fără suflare. Sub brațul lui Gheorghe, sub cel cu care ridicase paharul, văzu... văzu cuțitul. Cuțitul cu care-l tăiasse pe lonuț! Mă junghie, își zise Mitru, asta mă duș, s-o dus Gheorghe?...” abia îngăun el, „S-o dus, mă?...” „Apă” se auzi în aceeași clipă un murmur de dincolo de perete. „Apă!...” Mitru, stringînd vorbele astea în brațe ca un neș-căzu moale în scun de parcă i s-ar fi topit toate osete. „Domne” murmură el, domne-domne...” „Mă, nu s-o dus”, bombăni Gheorghe acum cînd se bele erau de prisos, făcînd în același timp semn nua dintre frați să meargă dincolo, „nu s-o da...” „Da?...” făcu Mitru. „No lasă, amu be încheie el, „bea”. Apoi, după ce-l petrecu cu pre-rea pe cel care intra la lonuț, Mitru ridică paharu fără să mai fie imbiat și-l dădu peste cap zicînd

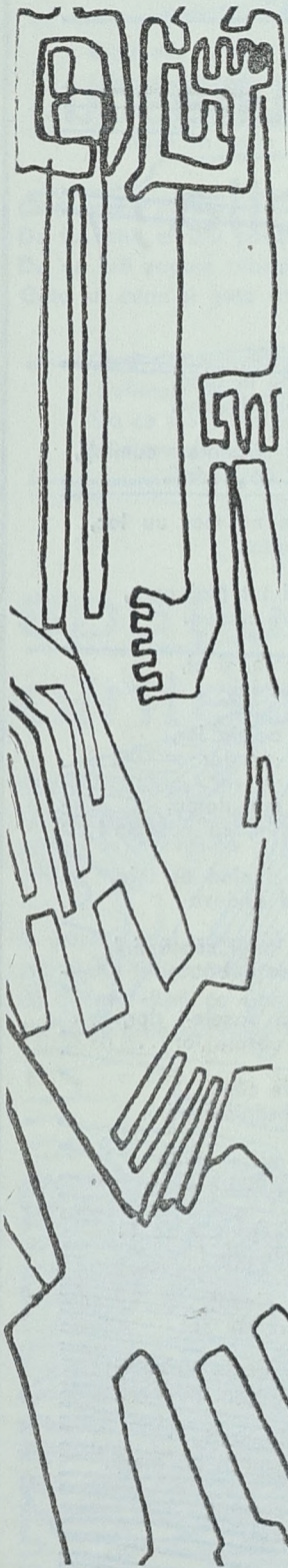

raportul educație - univers cultural

A devenit un loc comun afirmația că, în prezent, asistăm la o adevărată explozie informațională. Omul modern este „bombardat” continuu de un intens flux de informații, de o deosebită complexitate și eterogenitate. În această situație, există posibilitatea ca subiectul să devină un receptor pasiv, un simplu „contor” de înregistrare a informațiilor primite, adică s-ar putea ca omul să consemneze pur și simplu un morman de informații devenind neputincios în a le prelucra.

Desigur, că această situație se poate crea și în cazul „informațiilor” de natură artistică, a contactului cu operele de artă. Nu este de loc întâmplător faptul că în anchetele lor sociologice ajung la concluzia că o mare parte a publicului frecventează sălile de spectacole și emisiunile T.V. sau audiază emisiunile radio doar pentru destindere. Mi-aș permite să fac însă observația că cel puțin o parte dintre subiecții susamintitelor anchete înțeleg probabil prin destindere doar o simplă schimbare a cadrului informațional în care sînt plasați.

Iată, așadar o primă justificare a cerinței de intensificare și perfecționare a activității cultural-educative la nivelul tuturor categoriilor de public indiferent de vîrstă sau ocupație, de a depune o susținută activitate în urma căreia spectatorul să se transforme dintr-un receptor pasiv, care doar consemnează, înregistrează mesajul artistic, într-un receptor activ, capabil să analizeze, să interpreteze, să descrie artistic valorificându-l în coordonatele unor criterii adecvate.

Pentru aceasta, însă, este necesar ca subiectul să învețe „să se descurce” în vasta rețea informațională în care este cuprins. El trebuie cu alte cuvinte, să știe să se adapteze noii dinamici a transformării acestei rețele. În etapa contemporană universul cultural al omului se schimbă deosebit de rapid, iar el, omul, trebuie să se integreze de fiecare dată, noului său univers, să fie mereu în ritm cu noul său timp. Acesta este un al doilea motiv care justifică

pledoaria noastră pentru perfecționarea și extinderea activității de educație culturală a maselor.

De multe ori, mai ales cînd e vorba de arta contemporană, putem auzi, părărea: „Nu-mi place această lucrare artistică.”

Această sentință e uneori necompetentă. Afirmația se motivează prin necunoașterea de către receptor a specificității diferitelor limbaje artistice. Există o categorie de public care primește arta într-un anumit mod și de aici decurge necesitatea pe care Marcel Breazu o numește printr-un termen atît de sugestiv „reciclarea” sensibilității, adică punerea de acord a sensibilității acestei categorii de public cu noile cerințe pe care le reclamă decodificarea limbajelor artistice contemporane. Problema „reciclării” sensibilității se pune cu deosebită acuitate mai ales în cadrul muzicii și al plasticii, dar și în cazul literaturii.

Lipsa de receptivitate a publicului față de arta modernă se datorește desigur și faptului că o vreme îndelungată publicul - exceptind un număr mic de inițiați - a venit în contact cu noile opere de artă fără a deține în prealabil cunoștințele de estetică și istoria artei necesare descifrării coordonatelor în care evoluează arta.

De fapt o serie de anchete întreprinse asupra publicului relevă faptul că o mare parte a acestuia nu înțelege nici operele devenite clasice, mulțumindu-se - în cazul plasticii de exemplu - să descopere corespondența unor elemente ale operei cu elemente ale realității, fără a-și pune problema detectării mesajului artistic al acestor opere.

În sfîrșit, să consemnăm unele aspecte deficitare ale educației estetice în procesul de învățămînt.

Unele cercetări pedagogice efectuate asupra eficienței modului de predare a literaturii în licee ajung la concluzia

că elevii dețin un bagaj mare de cunoștințe pe care, însă, nu știu să le utilizeze în aprecierea lucrărilor literare. Rezultă de aici că predarea literaturii se face într-un mod pasiv, elevul rezumîndu-se doar la învățarea, analizelor literare efectuate de profesor.

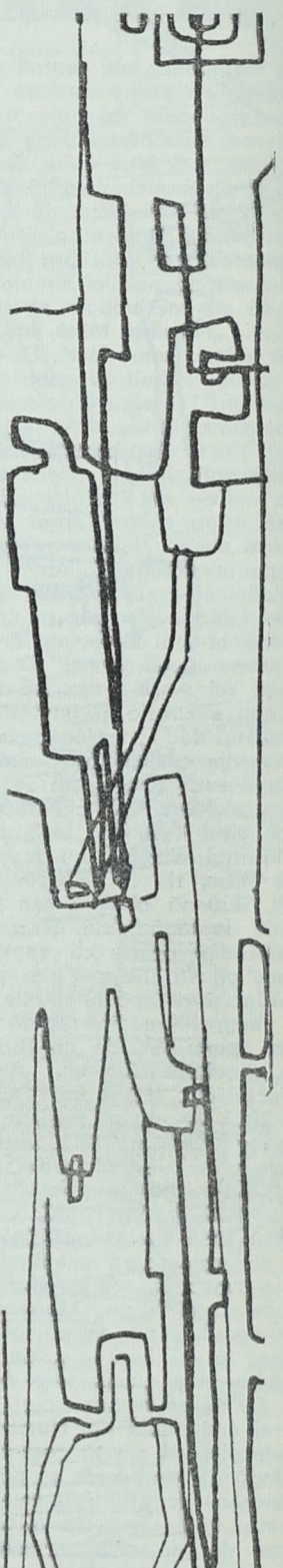
În studiul său „Micul ecran - canal de influențare artistică” publicat în volumul „Educația prin artă și literatură” D. Salade arată că din 217 studenți de la diferite facultăți chestionați asupra preferințelor față de emisiunile T. V. doar 5 (respectiv 2,30%) indică emisiunile muzicale. Deși se indică faptul că e posibil ca alte mijloace să compenseze dorința tinerilor de a audia muzică, se cuvine să punem această observație și în legătură cu educația muzicală destul de săracă pe care elevii o dețin la terminarea liceului. Cel puțin în cea ce privește cultivarea gustului pentru genul simfonic este clar că acest deziderat nu se poate realiza fără o valorificare adecvată a audițiilor muzicale în cadrul lecțiilor.

La un nivel de pregătire științifică mai scăzut (7, 8 sau 10 clase) evident că situația se prezintă probabil într-un mod și mai puțin satisfăcător. O lipsă importantă a acestor categorii o constituie necunoașterea unor noțiuni ale științei moderne.

Iată numai cîteva probleme asupra cărora am dori să reflecteze cititorul.

Poate că ar fi necesar să amintesc în încheiere următoarea afirmație cuprinsă într-una din tabletele scriitoarei Ana Blandiana: „...nivelul culturii unui popor nu e dat, paradoxal, de numărul genurilor pe care le-a născut, ci de nivelul mediei culturale. Noi avem nevoie de această valoare medie, avem nevoie de mijlocul care e întotdeauna de aur și întotdeauna solid, avem nevoie de masa care să ne sprijine virfurile atît de înalte și atît de fragile”.

BOARIU T DAN OVIDIU

Cit de romantică este, de fapt, muzica instrumentală și corolarul ei, muzica simfonică, cu formele ei severe și mai libere a secolului al XIX-lea? Există oare referitor la romantismul secolului trecut, un stil general, de epocă, forme constitutive, definitorii, genuri specifice, categoric noi, așa cum le-au configurat edificator clasicismul sau barocul? Insumînd observațiile asupra muzicii romantice ajungem la concluzia că un stil romantic, care să identifice, să definească o epocă romantică în istoria muzicii nu există. Sub cupola unor extinderi peste măsură a epocii romantice a fost catalogat și cortegiul curentelor și ramificațiilor post-romantice, iar impresionismul, expresionismul, ca și alte direcții ale muzicii secolului nostru, mai vechi sau mai noi, și-au găsit acreditări tot în legendarul imperiu al romantismului, sub specia „epifenomenelor”.

Romanticul se remarcă înainte de toate ca o atitudine, ca o modalitate lăuntrică a avîntului trăirii și comunicării poetizate în arta sunetelor, ca o dimensiune a expresiei descătășate, ca o conștiință.

Romanticismul nu a creat în domeniul muzicii instrumentale genuri noi, autonome și nici un tezaur propriu de forme. Zestrea clasică a fost menținută, apoi înmulțită și răsfirată, supusă unor modificări, dezvoltări și particularizări succesive. Pe toate planurile, romantismul semnifică un fenomen complex și bogat în continuitate față de clasicism.

Poetizarea imaginii sonore a interpretării muzicale în toate genurile instrumen-

tale, plasticizarea liniilor melodice, transformarea substanței tematice în reliefuri melodice de mai amplă aspirație, sînt considerate ca tendințe categorice de inoie. Poeții romantici, muzicalizînd versul, soli-

sensuri programatice

cită gîndirea muzicală instrumentală spre un concept sincretic.

Marea aventură a muzicii simfonice programatice de natură romantică, începută cîtezător de vizionarul Hector Berlioz în Simfonia fantastică (1830) avea să se continue stăruitor pînă la Simfonia „Manfred” de Ceaikovski. Genul uveturii programatice de ținută romantică debutează cu senina muzică din „Visul unei nopți de vară” de Mendelssohn - Bartholdy, evoluînd spre „Uvertura fantastică Romeo și Julieta” de Ceaikovski (1870), lucrare în care uvertura și poemul simfonic se întrepătrund. Este momentul în care se naște o nouă tehnică pictural-sonoră impresionistă, de obîrșie romantică.

Exemplificările ar putea continua. Rostul este numai de a demonstra o diversitate fabuloasă, rezultată prin înșiruirea unor creații caracteristice apărute în dezvoltarea muzicii simfonice programatice.

Romanticismul tîrziu a produs în arta muzicii o veritabilă revoluție, a cărei efecte mai stăruie și azi în unele genuri muzicale.

Direcțiile programatice ale muzicii simfonice devin preponderente, tocmai prin libertățile pe care le solicită impunîndu-le pe planul formei muzicale, prin spargerea tiparelor. Romanticismul tîrziu încearcă să nască forme noi, autonome față de cele clasice, răscolește întregul univers al muzicii, aduce pe scena istoriei în înfățișări măiestre tezaurul folcloric al popoarelor. Această răscolire nu s-a oprit la suprafață, ea a vizat străfunduri de tradiții, în intenția unei reclădirii pe temeiuri largite. Simfonia romantică tîrzie cunoaște o estetică a cantibilității instru-

mentale, a cîntului inflăcărat, patetic, de vine o frescă formată din expuneri succesive,

Mabler, Strauss, Iven, Sibelius, Skriabin, Chausson d'Indy și Enescu deschid porți spre viitorul apropiat, spre o nouă epocă a simfoniei Honnegger, Hindemik, Prokofiev, Sostakovici Messiaen, vor ilustra prin creația lor această „nouă epocă”.

Sensul de continuitate pe care l-a dovedit și îl dovedește simfonia ca gen complex în contextul dezvoltării necontenite a muzicii e de o bogăție și de o măreție impunătoare.

„Symphonia” a însemnat și înseamnă; gen suprem în arta muzicii orchestrale, simbol al aspirației spre perfecțiune, simfonia este o temă a muzicii, una din marile ei teme sublime, și, astfel, virtual infinită.

Ea nu renaște niciodată din cenușa ei pur și simplu, deoarece perpetuarea ei se înfăptuiește prin reînnoiri de ordinul semnificației. Simfonia romantică tîrzie exprimă voința și necesitatea de desăvîrșire a problematicii propriie romantismului, presupunînd tocmai de aceea mutații și inoiri.

O epocă apune, dar nu o idee. Iată un adevăr pe care marea temă a simfoniei îl confirmă. De fiecare dată în alte condiții ea cunoaște noi cicluri variaționale, mărturie elocvente ale gîndirii moderne, semne distinctive ale unui sens de continuitate, care răzbate și astăzi spre viitor.

IOANA ROBU

arta de a fi student artist

Titlul de mai sus l-am prevăzut gândindu-ne la o largă prezentare a ultimei mari confruntări a studenților - artiști - **TRECEREA ÎN REVISTA A FORMAȚIILOR ARTISTICE STUDENȚEȘTI**, din centrul nostru universitar.

Dar, data apariției acestui număr al **Forumului studentesc**, răstimpul îndelungat scurs de la marea întrecere pînă acum nu ne mai permite o analiză amănunțită a felului în care aceasta s-a desfășurat.

De aceea preluăm o parte din precizările făcute în presa locală de către tovarășul Florin Mică, vicepreședinte al Consiliului U.A.S.C. pe centrul universitar, cărora le alăturăm câteva

imagini din fototeca revistei noastre.

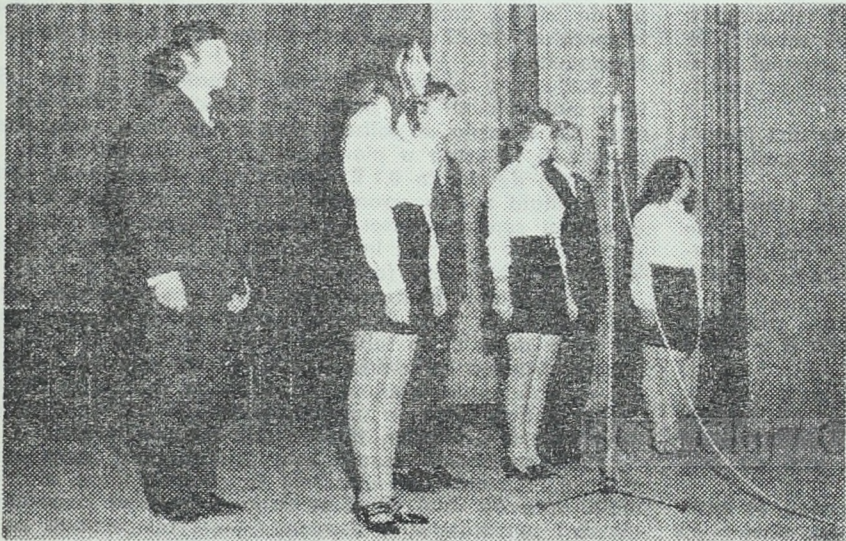
La „presesiunea” - formațiilor artistice s-au prezentat toate cele patru institute de învățămînt superior și Casa de cultură a studenților

Apreciind, în ansamblu, calitatea bună a prezentării în competiție a formațiilor de la Universitate, nu putem să nu semnalăm două importante absențe: folclorul și brigada artistică de agitație. La rîndul său, Institutul politehnic a prezentat un spectacol discutabil din punct de vedere educativ și artistic. Dacă muzica ușoară a dovedit perspective certe, folclorul și brigada artistică au marcat o involuție față de anul trecut, vădînd o insuficientă muncă de

valorificare a resurselor pe care acest institut le-a demonstrat nu o dată.

Cea mai convingătoare prezentă a avut-o Institutul agronomic, ca număr de formații și... spectatori, inclusiv cadre didactice, în frunte cu conducerea institutului. Au reținut atenția, cu deosebire, dansurile bihorene și brigada artistică al cărei text mai suportă modificări, ca și interpretarea (de vizibil) diletantism).

Și Institutul de medicină s-a prezentat sub posibilități (taraf, unele dansuri cu o coregrafie simplistă, puerilă). În schimb, aici funcționează cea mai bună brigadă artistică, deși textul este exagerat de profesionalizat.

telex

Pausa sezonului fotbalistic permite porumbeilor din fața Operei să se reabiliteze. După cum anunță radio student „discutăm cu o grupă de studenți și pe ele le invităm în studio” sau „astăzi vă prezentăm fața a treia a discului...” Un nou fundaș pentru Poli, Mioc - junior. Cenaclul literar „Pavel Dan” este deschis și... studenților Au plecat cursanții de la C.M. cazați la căminul 12. Un nou cutremur de pămînt s-a produs în Peru. Voci puternice zguduie complexul studentesc după orele 24. Un cercetător australian a descoperit un nou rol al trîntorilor, în conservarea mierii. Cantina I.A.T. are două ghișee și uneori se servește doar la unul. Cabinetul stomatologic pentru studenți vă așteaptă cu dragă inimă. Prin experiențe, s-a ajuns la concluzia că blana pisicii conține vitamina B, iar dacă nu i se permite să se lingă face avitaminoză. S-a propus o nouă denumire pentru holul căminului 13 complex „intim club”. Cofetăria „Nufărul” închiriaza mese numai pentru o singură zi. Duminică la orele 20,30 la discoteca „U” un balic vroia să facă lumină cu o luminare. Studenții anului IV de la Facultatea de zootehnie o zi, la două luni sînt șefi de fermă. Căminele 4, 5, 6 complex stăpînesc în comun terenul de fotbal care nu este altul decît parcajul auto din apropiere. Am trecut într-un an nou însă muzica la discotecă a rămas aceeași.

plastică

De curînd și-a început activitatea **Salonul studentesc de artă plastică** din cadrul Casei de cultură a studenților din Timișoara.

Salonul va găzdui o serie de expoziții personale sau de grup ale studenților timișoreni. Expozanții, în majoritate studenți ai Facultății de desen, au, în felul acesta, prilejul unei confruntări directe cu publicul. Mai mult, în activitatea salonului sînt prevăzute simpoziioane tematice privind problemele imaginii plastice, a receptării operei de artă, discuții despre finalitatea socială a actului creator.

Activitatea salonului a fost inaugurată prin deschiderea expoziției studentului Nicoară Trutză, care a expus lucrări de pictură și sculptură. Pînzele pe care le semnează se înscriu constant în predilecția autorului către universal uman, situat dincolo de aparențele exterioare. Lumea interioară evocată poartă accente grave și pare închisă într-o lumină meditativă.

Formula plastică adoptată vădește tendința lui Nicolae Trutză către sinteza formei, către efectul pictural. El este, în primul rînd, un creator de atmosferă, comunică stări sufletești care aparțin, mai degrabă, unei atitudini lirice decît unei desfășurări anecdotice.

Expoziția, în totalitatea ei, evidențiază, pe de o parte, febrilitatea căutărilor, pe de altă parte receptivitatea expozantului, două premise esențiale care pot garanta o desfășurare artistică ulterioară plină de interes.

Paralel, în Clubul studentesc al Universității, Traian Zoroliu, stu-

dent în anul III al Facultății de desen, expune o serie de pînze a căror valabilitate este dată deopotrivă de actualitatea mesajului comunicat ca și de felul în care este susținut un anumit mod de a picta.

Universul industrial îi impune structuri compoziționale de linie dreaptă și unghi pe care reușește să le sustragă schematismului și pitorescului exterior. Caracterul analitic al formei amintește experiența cubistă și universul mecanicist al lui Léger.

Lucrările trădează o anumită crispitate, dar, în același timp, posedă o dimensiune afectivă care le așează sub semnul unei paternități sigure.

ION IOVAN

Grafic de permanență

Permanența la sediul redacției va fi asigurată zilnic între orele 14 și 16 de către următorii redactori: luni - LUCIAN BLAGA ALEXIU și CARMEN BIROASIU; marți - TUDOR PETAN și MARCEL ILIE; miercuri - ANA BERCEA și TRAIAN BACILA; joi - ION IOVAN și MARIA MAN; vineri - DOREL MARIAN și ELENA PARPALĂ; sîmbătă - DANIELA CRĂCIUNESCU și CONSTANȚA NIȚA.

casa de cultură la noi... acasă

- Alo ? Da ! Vintilescu ! A, puțin răcit ...
- ...
- Știu, tovarășul Matală de la ..
- ... despre activitățile Casei de cultură din semestrul al doilea ...
- ...
- Miine ? 62 de rînduri dactilografiate ? !! Pînă miine, - să zicem că se poate. Însă 62 de rînduri manifestările pe un semestru întreg de la Casa de cultură ...
- ... !!!
- Bine, se face. Am o idee salvatoare : tabel ! Economie de spațiu (să-l folosească alții rațional !), claritate, ca într-un orar (la sfîrșitul anului universitar ..). Deci, TABEL. Luni : ședință de lucru a colectivului metodic, repetiție - ansamblul „Doina Timișului”, cu orchestră, soliști vocali, soliști instrumentali, grup vocal, dansuri populare, folclor vechi, folclor nou, românesc, din Banat, Ardeal, Moldova, Muntenia (pînă și din Oltenia !), maghiar, german, sirb; studioul „Thalia” în limba română, maghiară, germană, sirbă. Cum, nu au săli de-ajuns ? Asta știu și ei. Știm toți. Mai departe. Formația de estradă, dansurile moderne, soliștii, compoziții originale, românești, străine.
- ... ?
- Nu, cu zgomotele este discoteca miercuria, sîmbăta și duminica. Întreabă vecinii, că știu, sărmanii, bine ...
- Lunea ? Da, tot lunea : dialoguri cu ziaristul Ion Dancea („Despre tinerii bătrîni”, „Demagogia - o insulă care se scufundă”, „Extraordinarul ca fenomen cotidian”, „Pe coordonatele prezentului - tinerii născuți în August '44”). Alternativ cu „Ciberarta” - interferențe, confluente ale ciberneticii cu artele - primul cerc din țară (doar e în Banat !).
- Miercuria : cine rezistă telecinematecii ? Se așteaptă soluții (e o cutie pentru sugestii la poartă ; în trei ani eu am găsit în ea 3,15 lei, 16 bețe de chibrit, și 3 scobitori ; așteptăm ... mai consistent).
- Joia : „Tribuna actualității politice” (cu teme inspirate exclusiv din realizările în cei 30 de ani de la Eliberare ; de-ar fi realizate de cit mai mulți studenți și de personalități ! ..) ; și „Clubul actualității”, știință, artă, cultură, de la noi și de aiurea, că ameștești. Și filme ... cum primim.
- Vinerea : Cinemateca studentescă, în colaborare cu Arhiva Națională de Filme. Merg și fără abonamente. E, dacă-s bune filmele ? Numai de-s prea vechi ori prea noi. Așa-i omul (și cum studentul e om ...).
- Sîmbăta ? ghiveci curat : intim-club, microsecrete, recitaluri (micro) de poezie, muzică ; filme, întâlniri cu alte categorii de tineri, deplasări în județ și în municipiul, spectacole, jocuri de club .
- Duminică : ședințele cenaclurilor literare „Pavel Dan”, „H. G. Wells și „Universitas” ; stagiunea permanentă de teatru, poezie și muzică.
- ... ?
- Clubul melomanilor ? Cînd găsește un spațiu liber. Șahiștii și bridge-iștii au sala lor ; și biliardiiștii. E și ce dacă e numai un joc la 12.000 studenți ? Mai e unul la Universitate. Și mai sînt și jocuri de minibiliard, de table, de tenis de masă, de rummy. Unde ? În câteva săli, pe coridoare, în holuri. Lasă, că știu studenții să folosească spațiul ...
- Da, machete - modelisții, fotografii, radioamatorii și cei de la artele plastice au sălile lor. Și au și realizări.
- Nu știu. Eu spun ce este în plan și ce se face acum. De unde să știu eu ce le mai trece prin cap metodiștilor (și mai ales directorului ?).
- Asociația ? Nu îndrămă ! Pune umărul (. .) Nu, nu toți, că se tem că ne răsturnăm ...
- Ce le urez metodiștilor și directorului ? Soții răbdătoare
- ... ; ...
- Cum să transcrii discuția ? ! N-ai putut nota, fiindcă s-a desființat cercul de stenografie de la casă. De un an. Magnetofon ? Dacă ai timp ...
- Ce-mi doresc eu ? Să mai fiu student Să aleg și eu manifestarea la care să particip, să stau pe coridor cît durează dezbateră și să intru la film sau la spectacol ... nu să fac și să realizez un asemenea program. Cum ? Sînt puțini care așteaptă pe coridor ? Am zis eu că sînt mulți ? Am zis că sînt. Scrie cum vrei. Eu așa aș scrie. Dar nu am timp.

CONSTANTIN VINTILESCU

perspective

folosirea temperaturilor joase în electrotehnică

Cryoelectrotehnica este o știință aplicată care a împlinit deja un deceniu de existență. Altfel spus, spre anul 1961, Lenzler și colaboratorii săi au descoperit că un compus de Nb-Sn (Nb₃-Sn), putea să suporte la 4 K și la o inducție de 9 T, o densitate de curent critică de 10 la puterea a opta/m². Așadar utilizarea supraconductorilor în electrotehnică pare o problemă realizabilă din punct de vedere tehnic.

Astfel a apărut ideea, iar apoi s-au realizat mașini care au folosit cryoconductorii (termen asupra căruia s-a convenit pentru a fi atribuit metalelor pure utilizate drept conductoare electrice la joasă temperatură).

Speranțele au fost imense. Totul lăsa să se creadă într-o mutație completă și rapidă a electrotehnicii; utilizarea temperaturilor joase părea să conducă la o mărire a randamentului și a capacității aparatelor, permițând, în același timp, o reducere a tensiunilor de serviciu.

Proprietățile specifice ale supraconductorilor conduceau către posibilitatea de a construi mașini având principii de funcționare...

Acumularea de energie electrică, mașinile ale căror caracteristici originale permit modificarea structurii rețelei sau a modului lor de utilizare, redresoarele, sint tot atâtea domenii de utilizare a temperaturilor joase.

Cele mai recente rezultate, bazate pe datele actuale care cuprind atit caracteristicile de materiale, cit și performanțele refrigeratoare, confirmă presupunerile de pină acum în ceea ce privește o dezvoltare industrială rapidă a cryoelectrotehnicii, a promovării utilizării, cel puțin pentru deceniile viitoare, a cryomașinilor în instalațiile de producere și transport a energiei electrice.

Există pentru următorii 20-30 de ani, un element tehnic și economic care constituie un obstacol la construcția mașinilor reci în instalațiile de producere a energiei electrice.

Problema care se ridică în dimensionarea și implantarea grupurilor de producere sau de legătură a unei rețele de transport, este aceea de a căuta satisfacerea factorului celui mai economic posibil, dar cu o securitate suficientă la consumul de vîrf prevăzut.

Pentru o rețea, apar de regulă două caracteristici importante; pe de o parte puterea instalată și, pe de altă parte, puterea garantată.

Există o relație directă între puterea instalată, garantată, puterea unitară și puterea garantată, puterea unitară și probabilitatea de defectare a aparatelor dintr-o rețea, rezultînd implicit că pentru un tip de instalație electrică se poate defini o putere unitară economică.

Pentru următorii 20-30 de ani puterile unitare prevăzute pentru aparatele de rețea se situează spre 1 000 MW și în unele cazuri chiar 3 000 MW.

Șansa cryomașinilor de a fi utilizate în viitoarele echipamente, depinde de măsura în care se va înțelege că acestea vor avea prețuri și taxe suficiente de reduse pentru ca economia și puterea garantată să le asigure superioritate față de cele clasice.

Problema care se are în vedere este că acestea se acomodează normelor stabilite pentru mașinile clasice destul de greu și că nu vor putea fi introduse într-o rețea clasică, fără a fi adaptată.

Aspectele de ordin tehnic sint rezolvabile, dar consecințele de ordin financiar ale unor asemenea perfecționări trebuie luate în considerare la calculul unui bilanț economic global.

★ ★

În cele ce urmează, ne propunem analiza posibilităților de introducere în uz a cryomașinilor, căutînd și stabilirea cauzelor „gigantului”, aparent „congenital” al cryomașinilor.

În unele aplicații (cryocablurile) apare problema investițiilor relative la echipament auxiliar necesar pentru menținerea temperaturilor joase. Aceste investiții variază puțin în raport cu mărimea aparatului determinînd o creștere substanțială a investițiilor la mașinile de putere relativ mică.

De exemplu, pentru un cryocablu conductor de curent continuu, raportul costului ansamblului de incinte termice, de refrigeratoare, de fluide cryogenice și costul total, (cu pierderile prevăzute) este estimat la 84 la sută pentru o instalație de 1 000 MW. El scade la 72 la sută pentru o instalație de 4 000

MW, și la 65 la sută pentru o instalație de 6 000 MW. În alte aplicații, costul incintelor termice izolate, este factorul care anulează avantajele de folosire a temperaturilor joase în electrotehnică.

În ultima vreme, se urmărește ameliorarea conductibilității electrice în vederea creșterii densității curentului în conductoare, adoptînd o morfologie mai avantajoasă decit cele la care conduc tehnicile clasice (de exemplu a suprima fierul pe cit posibil). Ori incintele termice izolate de mari performanțe, sint saturate și nu mai pot avea eficacitate decit atunci cînd bobinajele se proiectează pentru un număr de amperi - spire ridicat.

De fapt, schemele de calcul dimensional stabilite pentru diverse cryomașini demonstrează posibilitatea diminuării sensibile a costului și a greutateii auxiliare astfel încît, acestea să se încadreze în limite economice admise, printr-o ameliorare sensibilă a caracteristicilor materialelor cryoconductorilor sau supraconductorilor.

În ceea ce privește cryoconductorii, problemele nu sint complet noi. Creșterea conductibilității electrice antrenează și o creștere a pierderilor suplimentare prin efect pelicular și prin curenții Foucault, acestea fiind pierderile care pot deveni preponderente.

Se urmărește menținerea în cryomașini a aceleiași raport între pierderile prin efect Joule și cele suplimentare (ca în mașinile clasice) Apare necesitatea prezentării datelor conductorilor de dimensiune homotetică în raport cu dimensiunile conductorilor clasici.

Se poate ajunge la o creștere a rezistivității prin efect pelicular și un compromis între dimensiuni și rezistivitate, ar urma să fie calculat pentru fiecare metal în parte.

În cazul aluminiului foarte rafinat, se pare, că din acest punct de vedere s-au găsit soluțiile termice cele mai bune.

O altă posibilitate de rezolvare o oferă folosirea conductorilor de beriliu, care la dimensiuni de ordinul milimetrilor și la temperaturi de 77 K, prezintă unele caracteristici de-a dreptul spectaculoase.

Reducerea pierderilor poate fi realizată și prin utilizarea unor materiale cit mai pure, fără defecte de volum sau suprafață. De exemplu, o polizare fină a suprafeței conductorilor, permite o reducere a pierderilor din conductoarele de niobiu de o mie de ori, la 0,1 T. Consecințele dimensionale ale acestor rezultate pentru cryomașini nu pot fi neglijate. Pentru un cryocablu supraconductor în curent alternativ, aceasta se traduce printr-o reducere în jur de 50 la sută (asupra dimensiunilor) și de 30 la sută (asupra costului total).

În aplicațiile în curent continuu, apare problema instabilității magnetice care limitează performanțele supraconductorilor de a doua clasă, obligînd la alegerea de tehnologii costisitoare. Această instabilitate se manifestă prin dese redistribuții ale inducției spre interiorul materialelor, rearanjări brutale ale liniilor deflux, ceea ce angajează variații ale energiei electromagnetice a sistemelor, traduse prin încălziri locale.

Soluția tehnică uzuală este „stabilizarea” care constă în a pune în paralel, pe circuitele supraconductorilor, circuite normale, care au rolul de a se asigura trecerea curentului dacă circuitul supraconductor depășește local temperatura sa critică, asigurîndu-se și evacuarea căldurii degajate de instabilitățile magnetice.

Un alt fenomen disipativ este cel produs în mașinile care utilizează tranziția rezistivă, adică pompele de flux și cîteva tipuri de redresoare. Pierderile provin din curenții induși sau din curenții inverși care împrăștie în circuite energia prin efectul Joule.

În sfîrșit, încercînd enunțarea unor concluzii față de cele spuse pină acum, ne exprimăm convingerea că nu există nici un obstacol fundamental, capabil să îngreuneze dezvoltarea uneia sau alteia din aplicațiile posibile ale acestor noi cuceriri în electrotehnică. Interesul pentru folosirea temperaturilor joase rămîne același. Folosirea materialelor supraconductorilor la temperaturi critice ridicate, pare a fi una din căile de reducere a efectelor disipative de care s-a vorbit.

Fără a lua în discuție viitorul cryoelectrotehnicii, sintem de acord cu cei care vād în această soluție un pas înainte în perfecționarea instalațiilor de producție și transport al energiei.

CRISTIAN BĂDESCU

O echipă de cercetători de la universitatea din Colorado formată din fizicienii A. Gebbie, R. Bohlander și R. Futtelle, a propus utilizarea unei noi metode de măsurarea temperaturii termodinamice bazată pe studiul distribuției spectrale a unei radiații emise de către o cavitate asimilată cu un corp absolut negru.

Analiza interferometrică propusă va permite să se obțină cu o bună precizie temperatura termodinamică și, de asemenea, poate să se detecteze deviația în raport cu legea lui Planck.

★ ★

Cînd se studiază difuzia nucleară a doi izotopi ai aceluiași element, unul asupra altuia, nu se poate explica distribuția unghiulară pe modelul teoretic clasic care este o combinație între difuzia coulombiană și difuzia nucleară.

Difuzînd oxigen 16 asupra unei ținte de oxigen 18 cu diferite energii incidente. Gelbke și

colegii lui de la Institutul. Marx Planck din Hidelberg, au arătat că dacă s-ar adăuga un mecanism de schimb celor două mecanisme precedente, rezulta-

Pentru prima oară a fost dat în folosință la Soci (U.R.S.S.) un sistem care anunță furtunile magnetice. În acest mod pot fi prevenite reacțiile nepălcute ce

afara taxelor și cheltuielilor financiare).

În anul 1975, va fi lansat un apel industriei pentru realizarea efectivă a tunelului a cărui ex-

servator astronomic automat instalat în nacela unui balon.

Telescopul aeropurtat are diametrul de 1 m iar altitudinea de la care s-a făcut filmarea este de 20 500 m.

Fenomenul înregistrat pe peliculă a fost „o reacție nucleară însoțită de o eliberare de hidrogen greu”.

★ ★

Biologul vienez Herbert Schaden a creat în laborator o specie de bacterii care devorează materialul plastic. Aceste bacterii transformă materia plastică în produse nutritive și indestructibile prin procese naturale, într-un îngrășămint de foarte bună calitate.

Durata procesului de transformare este de numai 24 ore pentru materialele plastice cele mai rezistente

Un avantaj suplimentar al folosirii acestor bacterii pentru înlăturarea deșeurilor de materiale plastice constă în faptul că activitatea lor nu degajă nici un produs nociv.

DOREL MARIAN

caleidoscop științific

tele obținute experimental ar putea fi verificate teoretic.

★ ★

Institutul astronomic din regiunea Stavropol al Academiei de Științe din U.R.S.S. se preocupă de cercetarea radiației solare studiînd totodată și fenomenele terestre care sint legate de activitatea soarelui. S-a stabilit în mod cert că acești factori au o influență asupra organismului uman, fiind resimțită mai ales de cei care suferă de boli cardiace și de dereglări ale metabolismului.

apar de obicei cu această ocazie.

★ ★

Proiectul unui tunel sub Marea Mincii a fost respins de mai multe ori. În prezent Marea Britanie are nevoie de o legătură cu Europa. Se prevede că acest tunel va fi traversat în 1985 de 3,8 milioane vehicule, adică de 9 milioane de oameni (echivalentul traficului actual de la Orly). În prezent s-a trecut la studiul realizării. După cum se estimează, costul actual al lucrărilor este de 5 miliarde franci actuali (în

plotare va fi realizată de o societate mixtă franco-britanică.

★ ★

De curînd a fost brevetată invenția a trei specialiști ai Institutului Politehnic din Varșovia denumită mușchi artificial. Ea poate fi utilizată pentru comanda bioelectrică a protezelor, a aparatelor ortopedice și a manipuloarelor tehnice care înlocuiesc mina omului.

★ ★

Savanții sovietici au reușit să filmeze, la 20 iunie, o importantă erupție solară folosînd un ob-

Uj rovat megvitatását köszöntjük: a temesvári magyar anyanyelvű főiskolai hallgatók gondolatainak, érzéseinek, irodalmi próbálkozásainak teret nyitó újsághasábot, amelyek ezentúl rendszeresen egészítik ki lapunkat. A kezdethez párosuló öröm és bizakodás hálaérzetünkkel telített. Mert nem lehet nem gondolni ilyenkor azokra a nagyszerű körülményekre, amelyeket pártunk tanulmányi képességeink kiteljesedése, fejlesztése érdekében ebben az országban — nemzetiségi különbség nélkül — megteremtett. Bizunk abban, hogy e rovat munkatársai és olvasói messzemenően kihasználják az ifjúság politikai, erkölcsi-esztétikai nevelésének újabb feltételeit. Ehhez a munkához kíván sok sikert a

Forum STUDENTESC

Ein Tag ist ein kostbares Geschenk

Ein Arzt ist wieder einmal gezwungen, die fatale Diagnose „hoffnungsloser Fall“ zu stellen. Der Mensch sieht dem Tode ins Auge, ohne es zu wissen. Der Arzt steht vor der Gewissensfrage: Kann der Kranke die Wahrheit verkraften oder ist es für seinen Zustand besser, ihn in Unwissenheit zu halten? Das Problem ist Jahrhunderte alt, und auch heute weiss der Arzt oft nicht, wie er sich seinem todkranken Patienten gegenüber verhalten soll.

Ein guter Arzt muss in erster Linie Psychologe sein, er muss den Gemütszustand, das Innenleben seines Patienten sozusagen auf den ersten Blick erfassen, um das Vertrauen des Kranken zu gewinnen. Dann erst wird der Arzt sein ganzes Wissen einsetzen können, um gegen dieses heimtückische Übel, das man Krankheit nennt, mit aller Kraft vorzugehen. Und gerade die sogenannten hoffnungslosen Fälle sind es, die das meiste Kopfzerbrechen bereiten. Hier wird es dem Arzt bewusst, wie ohnmächtig die Wissenschaft manchmal noch ist. In vielen schlaflosen Nächten taucht da die Frage auf: kann ich dem Todkranken die Wahrheit über sein Schicksal sagen oder nicht? Von der Antwort, die der Arzt gibt, hängt nicht nur das Leben seines Patienten, sondern auch das seiner Familie ab. Entscheidend ist in jedem Fall, dass der Wille des Kranken, gesund zu werden, nicht gelähmt wird. Deshalb zieht der Arzt es in den meisten Fällen vor, die Wahrheit zu verschweigen, denn der Kranke, dessen Gesundheitswille der Arzt mit seiner Wahrheit gebrochen hat, kommt dann oft tatsächlich nicht mehr auf. Der Arzt muss sich über die Charakterstärke jedes einzelnen im klaren sein, wenn er sich entscheidet, die Wahrheit zu sagen oder zu verschweigen.

„Krebs“ wird heutzutage mit „Tod“ gleichgesetzt. Und wenn es um die eigene Person geht, will sich in erster Linie jeder Kranke versichern, dass er nicht an Krebs leidet. Sein ganzer Lebenswille konzentriert sich auf die Tatsache, dass er nicht Krebs hat und folglich genesen muss. Einem solchen Kranken die Wahrheit zu sagen, kommt oft gleich mit Selbstzerstörung des Patienten. Von dem Augenblick an, da er nicht mehr an die Gewissheit einer Heilung glaubt, sinkt sein Lebensmut, er verweigert die Nahrung und wird so aus eigener Schuld, vor der Zeit, die er noch hätte leben können, dahingerafft. Der Wille zu leben und das Wissen um die angebliche Harmlosigkeit seiner Krankheit, machen es oft möglich, dass der Tod um Monate hinausgezögert wird. Typisch ist hier der Fall vieler Krebskranke, die sich, angeblich operiert, nach dem „Eingriff“ viel besser fühlen. Dieser Zustand ist der Autosuggestion und dem erhöhten Lebenswille des Kranken zu verdanken, der überzeugt ist, dass dem Übel abgeholfen wurde. Natürlich kommt dann

später der Rückfall, aber in vielen Fällen ist es für den Kranken und die Familie ein Trost, dass er sich gut fühlt und sein Leiden nicht mehr so ernst nimmt. Verschweigt man dem Kranken die Wahrheit, stellt sich in vielen Fällen das Problem: Wird der Kranke nicht selbst erfahren, an welcher Krankheit er leidet und dann das Vertrauen in den Arzt verlieren? Wie gut auch immer ein Kranker über sein Leiden informiert ist, solange es ihm kein Arzt bestätigt, hofft er immer noch, dass er sich getäuscht hat und hält so seinen Lebenswillen aufrecht.

Nicht selten kommt es vor, dass der Kranke, nachdem er eine fatale Diagnose vom Arzt bestätigt bekommt, die er sich bisher nur selbst suggeriert hat, doch nicht imstande ist, der Wahrheit ins Auge zu sehen und Selbstmord begeht. Und wenn es um die eigene Person geht, weigert sich der Mensch oftmals zu begreifen, was mit ihm vorgeht und klammert sich an die Hoffnung, ein weniger schweres Leiden zu haben. Selbst ein Arzt, der viele Male der Tragik eines hoffnungslosen Falles gegenüberstand, weigert sich, es zu glauben, wenn es um sein eigenes Leben geht. Auf die Frage, ob man einem todkranken Menschen die Wahrheit sagen soll, antworten die meisten Ärzte mit einem kategorischen Nein. Und trotzdem, wenn man seinen Patienten gut kennt, so muss man entscheiden, in welchem Fall die Wahrheit besser ist. Denn eigentlich hat ja der Kranke als Mensch das Recht, dass man ihm die Wahrheit über sein eigenes Schicksal nicht vorenthalten bleibe.

Das Leben ist etwas ganz Kostbares und jeder zusätzliche Tag bei einem Todkranken ist wie ein kostbares Geschenk. Die Wahrheit wird nur ein sehr ausgeglichener und charakterstarker Mensch vertragen. Und hier kann die Bestätigung des Todesurteils genau wie im entgegengesetzten Fall Wunder wirken. Der Kranke freut sich bewusst über jeden Tag, der ihm beschieden ist und kann sein Leben ordnen. Die Entscheidung: Wahrheit oder nicht, liegt also immer beim Arzt und muss in jedem einzelnen Fall gut bedacht sein. Letztens sind es das menschliche Einfühlungsvermögen und langjährige Erfahrung, die über das Wohl und Wehe des Kranken entscheiden.

Helen Kreming,
III. Jhg., Medizin

IAKSA EMILIA EDITH

Föld leánya

Szürke latyakos
kéregizű ősz van.
Vakondok menekülnek a
mélybe
és házukat vakablakkal zárja a
permetező eső.
De szívem mélyén új magokat
hordok
és langyos véremmel táplálom azt.

Föld leánya voltam, századokon
át
és lengtem, habzó tengerek felett:
csillagsugarakon.
Most szívem mélyén új rügyek
fakadnak
és ápolom, táplálom langyos
véremmel
míg mind kivirágzik.

Búzavirág, kék búzavirág

A búzavirág kék hajnalfolyóként
Aramlik kitágult szívembe.
Búzavirág, kék búzavirág —
Csokorba gyűjtöm, magamba
zárom
Es nem dobok el belőlük egyet
sem.
Búzavirág, kék búzavirág
Hajamba tűzöm, nyakamra
fonlak
Szívemben égnék szemeim —
Közétek fekszem
aranyalástomban
hogy ott álmodjam legszebb
álmaim
Búzavirág, kék, búzavirág.
Körkelyhetekben gyöngyszem
villog
Bennetek van a messzeség
Belöletek hullnak
kristálygolyóbisok
Gazdag töletek ez a szép vidék
Búzavirág, kék, búzavirág.

SINKA
KÁROLY
igazgató
véleménye,

a Temesvári Állami Magyar Színház diáknézőiről

— Hogyan látja Ön, igazgató elvtárs jelenlétünket a Temesvári Állami Magyar Színház előadásain?

— Mindenekelőtt el kell mondanom, hogy hálás vagyok a temesvári diákoknak azért, hogy az 1973/74-es évadban is hűségesek maradtak színházunkhoz, amit mi sem bizonyít jobban, mint az, hogy a bérletek száma szaporodott. Eppen ezért e kapcsolat szorosabbá fűzése érdekében elhatároztuk, hogy Színház történeti ciklust indítunk diáknézőink számára, amelynek első előadására márciusban kerül sor, témája: a görög tragédia és római vígjáték.

— Mit ajánlana a diáknézőknek az 1973/74-es évad bérleti előadásain kívül?

— Legmelegebben a bizonyos rendszerességgel hónapoként egy-egy bemutatóval jelentkező Irodalmi Színpadot ajánlanám. Nemesak nézőként, hanem alkalom-adtán segítőtársként is szívesen fogadnánk a diákokat.

— Hogyan segítheti elő a színház azt, hogy a főiskolai hallgatókból igényes, művelt nézők váljanak?

— Nagyon sok formája van az esztétikai nevelésnek. Jó lenne, ha tovább folytathatnánk régi kezdeményezésünket: a beszélgetéseket, amikor a diákok a színészekkel és a rendezővel együtt vitatják meg egy-egy előadás kiértékelését.

— Milyen kapcsolat alakult ki a Temesvári Állami Magyar Színház és a Thália diákszínjátszó csoport között?

— Véleményem szerint a Thália lelkes és tehetséges fiatalokból álló színjátszó csoport. Nagyon ügyesen dolgoznak és sikerükben gondolom része van Mátray László színművésznek is, aki szakmailag irányítja őket.

Mégis az az érzésem, hogy az anyagi és szakmai segítségen kívül még többet tehetünk. Szervezhetnénk alkotó jellegű vitákat. Jó lenne alkalom adtán közös műsort rendezni, hogy a diákság ne csak mint néző üljön a nézőtéren, hanem serkentője legyen előadásainknak.

— Köszönjük a beszélgetést, reméljük, hogy ezek az értékes tervek valóra válnak.

Jaksa Edith
egyetemista

Kérges E., Vicze K., Csikos R., Sárosi M., Oszlanczi I., Vári A.: A főiskolai felvételin kötelező írás- és szóbeli vizsgákat egyaránt a jelölt kérésére anyanyelven is le lehet tenni.

Lukács R., Vida E., Konar A.: Amint a kért adatok birtokába jutunk válaszolni fogunk kérdéseikre rovatunkban. Es most külön szeretnénk válaszolni lapunk barátjának, Kérges E.-nek: a temesvári Agronómiai Intézet Zootechnikai Fakultására természetesen jelentkezhetnek lányok is. Miután elvégezték ezt a fakultást mérnöki minősítést kaphatnak, a termelőszövetkezetek és állami

gazdaságok állattenyésztési részlegeinek vezetői lesznek. Levelezőinknek, akik a posztliceális iskolákba való felvételi vizsgák iránt érdeklődnek névszerint is válaszolni fogunk, mielőst megkapjuk az erre vonatkozó pontos adatokat.

Den Schülern E. GOMBKÖTŐ, E. KANAGAS, F. MATTIS, Y. KHLANDY; MALY, E. HENGHELMANN, R. WIESENMYER, E. COZAC, G. RABONG, E. BITTENBINDER, A. ZINK, K. STADTFELDER, E. WILLMING, J. SCHWARTZ, I. KOVACS, I. TREISZ, V. DUMITRACHE und H. BRESCHER werden wir in der nächsten Ausgabe unserer Zeitschrift Antwort erteilen.

Zehn apodiktische Sätze für Selbstverteidigung

- I. ich spreche immer bewusst.
- II. meine worte riechen nach bewusstsein.
- III. ich tue alles bewusst.
- IV. meine taten sprühen von bewusstsein.
- V. ich bin mir bewusst wenn ich träume.

- VI. meine träume haben bewusstsein.
- VII. ich liebe bewusst.
- VIII. meine liebe geht durch's bewusstsein.
- IX. ich schreibe bewusst.
- X. mein gedicht ist bewusst.

SEIN

JOHANN LIPPET

Unseren Kollegen deutscher Nationalität machen wir hiermit bekannt, dass es uns eine besondere Freude bereitet, beginnend mit vorliegender Nummer in den Spalten unserer Zeitschrift ihre literarischen Versuche — Gedichte, Prosa, Essays — zu veröffentlichen, all das, was den jugendlichen Elan eines Studenten im sozialistischen Rumänien kennzeichnet.

ritmuri

Membri Cercului de pictură și artă decorativă de pe lângă Facultatea de arte plastice a Universității din Timișoara pregătesc o expoziție închinată celei de a 30-a aniversări a Eliberării. Cele mai bune lucrări vor fi prezentate apoi într-o expoziție organizată la București cu participarea artiștilor plastici studenți din întreaga țară. (Edith, I).

Statisticile privind rezultatele obținute de către studenții mediciști la ultima sesiune de examene indică procente de peste 80 la sută - integraliști (din 99 la sută prezenți la examene - în medie). Irina Nicolae, Ana-Maria Mariaș, Monica Ienovan, Emilia Iancu, Iconia Teicu, Petre Nae, Marta Szekeres, Horia Crișan, Lucian Negruțiu sînt doar cîteva nume alături de care se cuvin așternute cuvinte de laudă. (Ana Bercea)

Pe lângă Catedra de biofizică a Institutului de medicină a luat ființă Cercul de ultraacustică. Membri cercului, și-au propus ca, sub îndrumarea tovarășului asistent Iosif Nagy să realizeze unele dispozitive și aparate utile activității de cercetare în laborator și în clinici (stomatologie, O.R.L., oftalmologie). Un ultrason-generator de mică intensitate și un bloc de alimentare stabilo-volt, sînt primele dispozitive realizate. (Ana Bercea)

Păcat că nu s-au inventat încă mingi fluorescente... Astfel își exprima deunăzi regretul un coleg nevoit să interzică la lăsa-

rea serii partida de tenis „disputată” pe terenul amenajat prin muncă patriotică de către studenții mediciști.

Îl înțelegem exact... O partidă de tenis jucată pe un teren amenajat prin propriul efort e mai... altfel. (Ana Bercea)

Din cele nouă lucrări comunicate de către studenții Facultății de științe economice la a

ritmuri

XII-a Conferință Națională a Cercurilor Științifice Studențești, șapte au obținut premii sau mențiuni. Se cuvin amintite lucrările - Fenomenul subdezvoltării economice în capitalism, elaborată de un colectiv de studenți din anul întâi (!), care a obținut premiul doi; Aplicații ale cercetării operaționale în gestiunea stocurilor de materiale la întreprinderea „Electromotor”, elaborată de studentul Dumitru Ureche din anul al IV-lea (premiul II) și lucrarea studentului Emil Semeș din anul IV, intitulată Organizarea transportului intern la o secție a uzinei „Electromotor”, incununată cu premiul I.

Rezultatele foarte bune obținute în această confruntare națională au dovedit că există o bună orientare a cercetării științifice studențești, obiectivul fundamental fiind rezolvarea unor probleme concrete ale unităților economice din municipiul Timișoara și din județ. (Șt. Matei, V. Bunea)

Seara anului III al Facultății de construcții și seara grupei numărul 6 anul I C.C.I. (subingineri) sînt două din numeroasele manifestări culturale-educative

organizate de colegii noștri de la construcții.

Două acțiuni bine organizate, care puteau fi și mai reușite dacă ar fi fost invitate mai multe cadre didactice.

(M. IONEL)

Cele șase nivele ale Facultății de construcții se află situate în... fuse orare diferite. Curiozitatea este confirmată de ceasurile acestei facultăți care, adeseori, se află la diferențe temporare de ore întregi. Ba mai mult, la unele nivele, ceasurile lipsesc cu desăvîrșire. (T. Sonea)

Și pe cînd soarele era de două suliți pe cer, în holurile (ba chiar și în camerele) căminelor 3, 12 și 13, becurile rivalizau (sic!) cu lumina zilei. În același timp per-

ritmuri

sonalul tehnico-administrativ și cei cîteva studenți aflați la acea oră în cămin se făceau „că nu văd”. (I. Matală)

Studenții Facultății de construcții, au un program special de lucru. Astfel în timpul afectat orelor de cursuri și seminarii trebuie să-și prevadă, neapărat, o rezervă necesară procurării scaunelor. (N. Miratu)

În sala de sport a Facultății de electrotehnică se fac studii serioase în ceea ce privește înființarea unui nou sport: Tenis de masă cu mingi de... baschet. Acest „hibrid” a apărut da-

torită suprapunerii orarelor de antrenament. (I. Matală)

Cîteva zeci de exemplare din primul număr al revistei noastre, destinate inițial cadrelor didactice de la Facultatea de științe economice, s-au vîndut studenților. Sîntem informați că inițiativa aparține secretariatului, care a reținut la distribuirea bursei costul acestor reviste, deși studenții în cauză erau abonați. (N. Miratu)

Marti, 22 ianuarie, la căminul 15 a avut loc o masă rotundă pe tema: „Norme etice și de conduită socială, în contextul vieții de cămin”. Discuțiile s-au referit, prin exemplificările făcute, la necesitatea revizuirii unor abateri de la normele de conduită săvîrșite încă de către unii studenți.

Dintre cadrele didactice care au participat la această acțiune o amintim pe tovarășa șef de lucrări Maria Arsenie, director educativ; asistent ing. Floare Heler; asistent ing. Veronica Anghel; șef de lucrări Eugenia Filimon. În discuții s-au remarcat studentele Emilia Dan și Elisabeta Boroș.

(I. Matală)

Colectivul de cercetători AUREL CONTREA și MARIN MILOȘ, de la Institutul agronomic Timișoara

ritmuri

a reușit realizarea unui produs original folosit ca premix de microelemente pentru producerea furajelor combinate, care a fost brevetat în țară și în străinătate.

Produsul are caracteristici nutritive deosebite conținînd un număr de micronutrienți cu proprietăți biocatalitice în alimentația animalelor domestice. (B. Nicolau)

În cursul lunii ianuarie, s-a desfășurat la Timișoara cel de al III-lea Simpozion Național de Istorie Agrară.

Găzduite de Institutul agronomic, lucrările simpozionului au prilejuit participanților un schimb util de informații și o mai amănunțită cunoaștere a istoriei unei milenare ale poporului nostru. (EMILIA I.)

„Funcțiile familiei în socialism” a constituit tema unei dezbateri organizate de Clubul actualităților de pe lângă Casa de cultură a studenților cu participarea tovarășilor PETRU PORDEA, președintele Tribunalului județean Timiș, VETURIA DINDELEGAN, judecător și ȘTEFAN BOLDUR, președintele Secției civile a Tribunalului județean Timiș.

(D. BĂDICĂ)

Comisia politico-ideologică a Centrului universitar Timișoara organizează în ziua de 26 februarie, orele 20,30 în sala 202 a Casei de cultură a studenților, simpozionul CARACTERUL CREATOR AL POLITICII PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN.

ritmuri

sport

fotbalul este prin excelență o aventură

Reporter: - Se discută tot mai mult despre fair-play. Cum vedeți dumneavoastră fair-play-ul?

I. C.: - Sincer să fiu, am impresia că în acest oraș, mă aflu cel mai aproape de sensul acestei noțiuni. E o impresie care i-a stăpînit și pe colegii mei, de cite ori au văzut galeria timișoreană, iar eu aveam să mă conving, în „sinul” unei partide la București, cu Dinamo. Mă refer la partea finală a meciului, la deznodămîntul neașteptat și la felul în care galeria studențească a reacționat în fața acestuia.

De altfel, urmărind cu cîteva zile în urmă o retrospectivă fotbalistică la televizor, cînd am văzut că Bobby Moore nu protestează la ofsaidul clar a lui Cappello, din meciul Anglia - Italia, m-am gîndit la acele „clipe” din partida cu Dinamo.

Dacă-mi permiteți, aș dori să fac o clarificare a fair-play-ului. Uneori se laurează niște jucători de tenis care au cedat o minge la o evidentă greșeală a arbitrilor, dar aceste așa zise „performanțe” au totuși puțin formalism în ele, deoarece votează niște oameni din colțuri diferite ale Europei, iar votul lor nu e echivalent, precum nu poate fi o echivalență în disputa cine este cel mai bun sportiv din lume: Jack Stwenart, Ilie Năstase sau George Foreman.

Și tocmai pentru că noțiunea suportă o mare doză de subiectivism, mi-aș permite să propun un laureat al premiului „fair-play” pentru România. Fără să fac un efort special îl acord galeriei timișorene.

Fiindcă vorbim despre fair-play am să vă amintesc două aspecte: Radu Coșășu mi-a furat o idee, transpunînd-o în acea frumoasă tabletă, în care vorbea de strigătul crainicului comentator al televiziunii din Liverpool, care transmitea meciul Steaua Roșie Belgrad - Liverpool și văzînd că echipa lui, în minutul 90, era eliminată printr-o lovitură liberă de la 22 de metri, executată de înaintașul iugoslav Iancovic, a avut acea splendidă reacție spunînd: O yes! Adică, el se ridicase deasupra momentului, deasupra scorului, deasupra intereselor personale sau chiar naționale, recunoscînd adevărul în sport.

Un alt exemplu de fair-play, este veritabila catastrofă produsă în urma necalificării Angliei la turneul final al Campionatului mondial, cînd secretarul de fotbal al Angliei spunea că lui Alf Ramsey nu i se va arăta niciodată ușa.

Ajax cîntă. Galeria nu are nici măcar dirijor. En-

glezii cîntă la 1-1 cu polonezii fără să le pese că echipa lor pierde.

Acesta e fair-play-ul!

Reporter: - Vă rog să-mi permiteți să vă adresez o întrebare mai delicată. Care credeți dumneavoastră că este cauza decadenței fotbalistice?

I. C.: - Atena a dat cîndva tagediene, iar acum dă muzicieni - Nikis Teodarachis.

Timișoara, prin Ripensia, l-a dat pe Dobay, iar acum dă Phoenix-ul. Fotbalul este prin excelență o aventură.

Nevada a fost un aventurier. Mehala a crescut copii care, la timpul acela, nu știau ce vor deveni. Cruff, este un aventurier de talia lui Columb și Magellan, care au pornit în necunoscut.

Reporter: - Am aflat că sinteți un admirator al fotbalului italian. Care este viitorul fotbalului; fotbalul în forță sau cel latin?

I. C.: - Cred că echipa latină care va ști să-și perpetueze tehnica și să asigure o disciplină realmente spartanică, pe terenul de joc, așa cum a făcut Argentina în 1966 contra Angliei, ar putea să emită niște pretenții în rîndul echipelor nordice. De fapt, meciul Dinamo Dresda - Bayer München, ne-a demonstrat că e foarte greu să te menții.

Reporter: - Cum apreciați evoluția echipei „Politehnica” în prima parte a campionatului?

I. C.: - În campionat, alb-violetii, au muncit și au dorit ceva. Și acest „ceva” se poate exprima și prin dictonul „mai binele e dușmanul binelui”. Sînt de admirat eforturile depuse de toți jucătorii și, probabil, la Timișoara există o „minte inginerască” care a făcut ca turul să se încheie cu un număr de puncte, după mine, suficient ca în retur să se pună problema unui stil propriu de joc. Pentru aceasta, antrenorul Ionescu trebuie să-și sărute „copiii” cînd dorm.

Reporter: - Ce părere aveți despre Jivan, des- pre includerea lui în lotul național?

I. C.: - Jivan, a avut o ascensiune rapidă, eliminîndu-l chiar pe Adamache din lot, iar eu, sincer să fiu, îi prevăd un viitor frumos mai ales că Răducanu e surmenat. De altfel, Răducanu a fost un portar norocos. A gafat mai mult decît a salvat. Dar a fost suficient minutul patru, în meciul de la Lusanne, pentru a deveni celebru.

Ion Chirilă este de părere că:

Reporter: - Necalificarea echipei noastre naționale în turneul Campionatului mondial a determinat o serie de discuții. Ce-mi puteți spune despre actuala echipă națională?

I. C.: - Pentru mine nu există deocamdată. Ea este în faza de proiect. Că s-a format un lot cu multe noutăți, asta e altceva. Este o formulă, este o încercare de a juca mai ofensiv. O echipă națională nu poate fi schimbată radical. Ea trebuie „corectată” pe parcurs.

Reporter: - Un prognostic. Campioană mondială vedeți echipa...

I. C.: - E prematur să vă dau un răspuns exact. Totuși, echipa R. D. Germania va juca în finala Campionatului mondial. E o părere personală; progresul e atât de mare, încît nu știu dacă greșesc prea mult făcînd această afirmație, aparent spectaculoasă.

Reporter: - În campionatul nostru v-ați gîndit la...

I. C.: - ...Craiova. E foarte greu de presupus că va pierde campionatul.

Reporter: - Am citit în revista „Viața studențească” că simpatizați U.T.A.

I. C.: - Nu sînt „chibiț” al echipei U.T.A. Mi-a plăcut climatul, din sinul echipei însă, cu mîna pe inimă, vă spun că nu am suferit niciodată la insuccesul echipei.

Reporter: - V-aș ruga să-mi vorbiți despre un antrenor român care a adus ceva nou în fotbalul românesc.

I. C.: - Da. Emeric Vogl care i-a învățat pe Angelo Niculescu și pe Valentin Stănescu cum să gindească în fotbalul nostru.

Reporter: - Vă mulțumim și vă asigurăm că suporterii echipei timișorene nu vor înșela bunele d-voastră impresii.

I. C.: - Doresc să transmit prin dumneavoastră, multă sănătate și succes în returul campionatului minunaților jucători ai echipei „Politehnica”, entuziastei sale galerii urînd, studențește, tuturor „baftă” la examene!

ILIE MARCEL

Corespunzător programului amplu de dezvoltare în care este angajată România Socialistă, prognozele elaborate după Conferința Națională a Partidului prevăd o creștere, până în anul 1990, a necesarului de energie primară cu un ritm anual de peste 5 la sută.

În plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale cu privire la măsurile pentru îndeplinirea și depășirea prevederilor planului național unic de dezvoltare economică și socială a României pe anul 1974, problemele dezvoltării energetice și măsurile de economisire a combustibilului și energiei, au fost stabilite coordonatele unei strategii severe de urmat în vederea dezvoltării resurselor energetice în țara noastră.

Acestea vizează deopotrivă economisirea formelor de energie existente ca și identificarea și punerea în valoare a unor noi resurse energetice prin adoptarea de tehnologii și soluții moderne de exploatare.

Atenția este orientată cu precădere către o mai intensă valorificare a rezervelor de cărbune, spre evidențierea de noi combustibili și punerea în valoare a întregului potențial hidroenergetic și, în sfârșit, spre aplicarea unor măsuri sistematice de economisire a combustibililor și energiei.

Evident, întregul sistem de măsuri luate ilustrează

caracterul vizionar al politicii partidului nostru, rigurozitatea adoptării deciziilor menite să preîntâmpine o eventuală criză energetică posibilă în condițiile unei dezvoltări economice vertiginoase.

În intenția unei mai depline înțelegeri a mă-

jorat prețurile la benzină, uleiuri, energie electrică, încălzire centrală, transport public etc.

Cauza principală a acestei situații o constituie faptul că dezvoltarea actuală și în perspectivă socială cantități imense și mereu sporite de energie

dial în totalul resurselor energetice a crescut de la 33 la 42 la sută. O creștere a ponderii au înregistrat și gazele naturale. În schimb contribuția cărbunelui a scăzut de la 49 la 34 la sută, cu toate că rezervele de cărbune sînt mult mai

marile zone consumatoare, în primul rînd Europa. Acestea importă din Africa și Orientul Mijlociu aproximativ 90 la sută din cantitatea de petrol de care au nevoie, ca la rîndul său să dețină ponderea esențială (60-70 la sută) între sursele de energie ale țărilor respective. Un element important, în legătură cu această problemă, este apariția în perspectivă a Statelor Unite ale Americii ca importator masiv de petrol, după ce ani de zile și-a asigurat necesarul din producția proprie.

Omenirea nu este, cu toate acestea, condamnată la stagnare, datorită unei implacabile crize a energiei. Progresul tehnic și tehnologic - așa cum a înălțat, de-a lungul istoriei cele mai inimaginabile limitări - va fi și în viitor în măsură să imprimă o mult mai judicioasă și economică folosire a resurselor epuizabile și să facă, cel puțin parțial, exploatabile resursele nepuizabile. Realitatea este însă că resursele energetice, exploatabile pe baza tehnicii actuale, nu sînt nelimitate. Și, cel puțin pentru o perioadă de timp, pe acestea se poate conta. De aceea, omenirii nu-i este indiferent cum își gospodărește aceste resurse de care dispune și care în fond îi transmit forța activității sale cotidiene.

GHEORGHE TANĂSESCU

aspecte ale crizei energetice actuale

surilor luate, vă rugăm, stimate tovarășe lector Gheorghe Tănăsescu, să redați cîteva aspecte ale problemei energetice.

Răspuns: Pe diverse meridiane ale globului, mai ales în ultimele luni, au fost introduse restricții și limitări în direcția utilizării casnice sau industriale a combustibililor, centralele termice lucrează sub capacitatea de producție, companiile de transport aerian și-au suspendat un număr important de zboruri, au fost limitate consumul de benzină și viteza la autovehicule, autoritățile adresează populației apeluri la cumpărare în folosirea diverselor surse de energie. În același timp, în numeroase țări s-au ma-

in raport cu resursele utilizate în prezent. Astfel, numai în deceniul trecut consumul mondial de energie a crescut de la 4,2 la 6,9 miliarde tone echivalent cărbune, ritmul mediu anual de creștere al acestuia fiind mult superior celui înregistrat în deceniile anterioare.

O parte tot mai însemnată a necesităților de energie este acoperită prin mărirea permanentă a producției de petrol, ca urmare a multiplelor avantaje economice pe care le prezintă „aurul negru” la nivelul tehnicii actuale: facilitatea extracției, transport la un cost redus, putere calorică mare, utilizări foarte diverse, prelucrare relativ integrală, economicitatea folosirii etc. Ponderea petrolului pe un plan mon-

mari (ele sînt apreciate ca fiind suficiente pentru 3700 de ani, pe cînd cele de petrol și gaze numai pentru 20-30 de ani).

În privința petrolului, ca sursă principală de energie, în ultimul timp au intervenit numeroase și importante mutații de natură tehnico-economică și economico-politică. Față de repartizarea naturală pe glob a resurselor de petrol și în condițiile actualei structuri geografice a cererii, zonele de producție nu se suprapun zonelor de consum. Țările din Orientul Mijlociu și din Africa furnizează 45 la sută din producția mondială de petrol. Utilizînd pentru consumul propriu doar cîteva procente, aceste state reprezintă furnizorul central pentru

DUMITRU M. ION

FALS TRATAT DE VINĂTOARE

(Editura Eminescu 1973)

Dacă, în loc să scrie versuri, Dumitru M. Ion și-ar fi exersat talentul în alcătuirea unui roman, pe coperta volumului *Fals tratat de vinătoare* am fi putut citi, probabil, *Istoria ieroglică*, iar la sfîrșitul cărții s-ar fi găsit, pentru o mai exactă înțelegere a intențiilor autorului a „scară” cu semnificațiile precise conferite metaforelor, „ieroglicelor” cuprinse în text.

Un cifru liric, și prin urmare o „cheie”, cuprinde și volumul de versuri mai sus amintit, atît doar că fiecare lector are libertatea să o stabilească - întreprindere nu prea greu de realizat, de altfel - în funcție de propria sa imaginație și cultură.

Nu vom încerca, în rîndurile de mai jos, o descompunere amănunțită a mecanismelor acestor poezii, mărginindu-ne doar să semnalăm cîteva dintre termenii care, în jocul destul de monoton al recurențelor se constituie, pe cele mai mult de o sută de pagini ale acestui nou *Fals tratat de vinătoare*, într-un lanț de alegorii cu intenție de artă poetică (stufosă, de altfel, și cu destule nebulozități).

Mitul în jurul căruia sînt construite majoritatea poemelor este cel al copilului - în sensul pe care îl primește acest termen în poezia lui Giovanni Pascoli - vezi distincțiile făcute de acesta în *Il fanciullino* - al spiritului pur și încă nedeformat de convenții și tocmai datorită acestui fapt capabil să recepteze lumea cu un ochi proaspăt, în stare, în același timp, de o sinceritate totală. Atitudine lirică care își află corespondențele într-o zonă destul de bine precizată de poeziile romantice. Iată, aici, unul dintre numeroasele poeme de acest gen cu un titlu, nu singurul în volum, al cărei lungime i-ar fi făcut să pălească de invidie, pe mulți dintre autorii veacului al XVIII-lea: „Prin atîta lumină sufletul meu înțelege răzbușunarea copilăndului care-a plecat să scrie-n pădure: „Aud animale plîngînd și nu pot alerga / Către toate deodată să le vindec / De spaimă, să le mingii. /

/ Copilăndul s-a revoltat și vinează / Nevinovate suflete, omoară clipirea, / Vrea singurătate / Nu știe că numai un foșnet de arbore / Poate umili un om, doar un legănat de ramură / Poate fi spînzurătoare lacomă; // Pe negîndite a stîns luminările toate - / Să nu mai vadă să-l caute prin pădure...”

Atunci cînd versurile sale nu sînt în primul rînd un discurs despre poezie (și prin urmare alegorizarea - excesivă, altfel - se justifică cel puțin parțial), Dumitru M. Ion, incapabil, pare-se, deocamdată să-și regizeze sentimentele ori, pur și simplu, să imagineze în lipsa unui pretext livresc oarecare, apelează la o întregă recuzită cinegetică avînd drept scop, unic, fabulația: „Vinătorul trece pe colina orbită de somn - / Il mingiia din cer aureola / Cîinele se opri pe cărare și privi în văzduh: / Cîinii vad și ziua și noaptea văzduhul. / Cîinele lătra și văzduhul înmărmuri - / Veneau din vale murmure ca oile pe cărare - // ...Vinătorul își luă pe cap aureola / Cum ai lua pălăria de fetru să-i mingii streșinile moi - / Șezînd în iarbă aureola vorbea: / De-acum teme-te, hai, începi să te temi, vinătorule. / Aș vrea să te mîncînc șopti cîinele înțelept / Prin dulcele-ntunerice către vinător...” etc. (*Viața e vis-baladă*).

Tenta arhaizantă pe care o primesc pe alocuri versurile - vezi Pe strîmbele faleze - și cîteva prețiozități de grafie: poezie, labirînt, tip-til etc. - nu le mai adăugăm la pasivul acestor poeme, considerîndu-le ca izvorînd din intenția de a conferi versurilor (mai mult decît o nuanță de pitoresc) un plus de solemnitate. Ceea ce nu înseamnă că respectiv elementele nu ar fi putut lipsi fără a prejudicia cît de cît valoarea compunerilor lui Dumitru M. Ion - poezia ceremonială putîndu-se realiza, la fel de bine și prin alte mijloace, mai potrivite cu specificul literaturii.

L. A. BLAGA

Sint cam incurcat cind sint intreat : care este originea produțiilor teatrului dumneavoastră experimental? Se pare că munca „experimentală” este tangențială (jucându-se de fiecare dată cu unele „tehnic noi”) și tributară. Se presupune că rezultatul ar putea fi o contribuție la spectacolul modern – scenografia folosind idei curențe sculpturale sau electronice, muzică contemporană, actorii în mod independent proiectând stereotipuri de clown sau de cabaret. Cunoșc scena : obișnuim să fim o parte din ea, spectacolele teatrului nostru laborator se îndreaptă în altă direcție. Producțiile noastre sint investigații detaliate ale relației actor-public. Adică, noi **considerăm tehnica personală și scenică a actorului drept miezul artei teatrale.** Am fost educat asemenea lui Stanislavski, de altfel studiul său insistent, înnoirea sistematică a metodelor de observații și relația sa dialectală față de munca sa anterioară fac din el idealul meu.

Am studiat metodele mai importante de formare a actorului din Europa și din alte continente. Mai important pentru scopurile mele sint : exercițiile ritmice ale lui Dullin, corecțiile reacțiilor retroversive și introversive ale lui Desarte, munca lui Stanislavski cu „acțiunile fizice”, antrenamentul bio-mecanic al lui Meyerhold, sinteza lui Vakhtangov. De asemenea, stimulatoare în mod special pentru mine sint tehnicile de antrenament ale teatrului orientat – mai ales Opera din Pekin, Kathakali Indian și teatrul japonez No. Aș putea cita și alte sisteme teatrale, dar metoda pe care noi o dezvoltăm n-are vrea să se înțeleagă că ar fi o combinație de tehnici împrumutate din aceste surse. Nu vrem să învățăm actorul cu un set de îndemînări „predeterminate sau să-i dăm un „bagaj de trucuri”. Metoda noastră nu e deductivă, de adunare a talentelor. Aici totul este concentrat asupra „recoltării” actorului care este exprimată printr-o tensiune spre extrem, prin despuiere completă, prin goliciunea intimității, – toate acestea fără cea mai mică urmă de „automulțumire”. Actorul își creează talentul său propriu. Aceasta este tehnica „trasei” și a integrării într-unul psihic al actorului și a puterilor trupesti care ies la iveală din straturile cele mai intime ale ființei sale țîșnind într-un fel de „transluminare”. (...)

Avem deci o **via negativă** – nu o adunare de îndemînări, ci o dezrădăcinare de obstacole. Starea necesară a minții este o pregătire pasivă pentru a realiza un rol activ, o stare în care nimeni nu vrea să facă ceva, ci mai degrabă „renunță de a nu-l face”. În munca lor zilnică ei nu se concentrează asupra tehnicii spirituale, ci asupra compunerii rolului, asupra construirii formei, asupra exprimării semnelor. (...)

Credem că în ceea ce numim compunere artificială nu numai că nu se limitează spiritul ci, de fapt se conduce spre el. Formele comportamentului „natural” comun ascund adevărul ; noi compunem un rol ca un sistem de semne care demonstrează ce este după masca viziunii obișnuite : dialectica comportamentului uman. La un moment de șoc psihic, un moment de teroare, de pericol mortal sau bucurie imensă, omul nu se comportă „natural”. Omul, într-o stare spirituală elevată, folosește semne articulate ritmic, începe să danseze, să cante. Un semn, nu un gest obișnuit, este inte-

gritatea elementară a expresiei pentru noi.

În termenii tehnicii formale, nu lucrăm prin proliferarea semnelor, sau prin acumularea de semne (ca în repetițiile formale ale teatrului orientat). Noi substragem mai degrabă, căutînd „distilarea” semnelor prin eliminarea acelor elemente ale comportamentului „natural” care ascund impulsul pur. Altă tehnică care iluminează structura ascunsă a semnelor este **contradicția** (între gest și voce, voce și cuvînt, cuvînt și gînd, voință și acțiune etc.) – aici, de asemenea, noi luăm **via negativă**.

Împă de cîțiva ani, am oscilat între impulsurile născute în practică și aplicarea principiilor **apriori**, fără a vedea contradicția. Prietenul și colegul meu Ludwig Plaszen a fost primul care a scos în evidență această confuzie în munca mea : materialul și tehnicile care au venit în mod spontan în pregătirea spectacolului, chiar din natura muncii, au fost evidente și promițătoare ; dar ceea ce eu am luat drept aplicații ale presupunerilor teoretice erau de fapt mai multe funcțiuni ale personalității mele decît ale intelectu-

schimbarea constantă a perspectivei ar fi posibilă. (...)

Am renunțat la uzina cu scenă-auditoriu. Pentru fiecare spectacol, se desemnează un nou spațiu pentru actori și spectatori. Astfel e posibilă o infinită variație a relațiilor actor-audiență. Actorii pot juca între spectatori, în contact direct cu audiența. (...) Sau actorii pot construi structuri între spectatori, înalțîndu-i astfel în arhitectura acțiunii, supunîndu-i la un simț al presiunii și congestivității și la o limitare în spațiu („Akropolis” de Wyspianski). Sau actorii pot juca între spectatori ignorîndu-i privind prin ei. Sau întregul sală este folosită ca un loc concret : „Ultima cină” a lui Faustus în sala de mese a mănăstirii, unde Faust distrează spectatorii, care sint oaspeți la o serbare barocă servită pe mese uriașe, oferîndu-le episoade din propria sa viață. Eliminarea dihotomiei scenă-auditoriu nu este un lucru important – aceasta pur și simplu creează o situație de laborator gol, o suprafață potrivită pentru cercetare. Problema esențială este de a găsi adevărata relație spectator-actor pentru fiecare tip de spectacol și întruchiparea deciziei în ordinea fizică.

și a obiectelor în ciocnire.

Acceptarea sărăciei în teatru, despuiat de tot ceea ce nu îi este esențial, ne-a arătat nu numai esența mediului, dar și bogățiile adînci în însăși natura formei artei. Pentru a ne depăși limitele, să umplem goliciunea – să ne umplem pe noi înșine. Aceasta nu este o condiție, ci un proces în care ceea ce este întineric în noi cu încetul devine transparent. În această luptă cu propriul adevăr al adevărului, acest efort de a da la o parte masca vie, teatrul, cu percepția sa în carne și oase, întotdeauna mi s-a părut un loc de provocare. (...)

În munca mea de producător, am fost tentat să folosesc situații arhaice sfîșite prin tradiție, care sint tabu. Am simțit nevoia să mă confrunt cu aceste valori. Ele m-ar fi fascinat în același timp, supunîndu-mă tentației de blasfemie : am vrut să le atac să trec peste ele, sau mai degrabă să le confrunt cu experiența mea care este determinată de experiența colectivă a timpului nostru. (...)

Teatrul, cînd încă era o parte a religiei, era deja teatru : a liberat energia spirituală a congregației sau tribului prin incorporarea mitului profanîndu-l sau mai degrabă depășîndu-l. Spectatorul astfel a avut o stare conștientă a adevărului său personal.

Dar situația de astăzi este complet diferită. Deoarece grupurile sociale sint tot mai puțin definite prin religie, formele mitice tradiționale sint în flux, despărînd și fiind reîncarnate. Spectatorii sint tot mai individualizați în legătura lor față de mit ca adevăr incorporat sau model de grup, și credința este deseori o problemă de convingere intelectuală. Înseamnă că este mult mai dificil de a clarifica felul șocului de care e nevoie pentru a ajunge la acele straturi psihice de după masca vieții. Identificarea grupului cu mitul individual cu adevărul universal este complet imposibilă astăzi.

Cînd confruntăm tradiția generală a marii reforme a teatrului de la Stanislavski la Dullin și de la Meyerhold la Artand, ne dăm seama că operăm într-o atmosferă definită și specială. Ne dăm seama că teatrul are anumite legi obiective și că îndeplinirea este posibilă numai în lăuntrul lor, sau, după cum Thomas Mann a spus, printr-un fel de „supunere mai înaltă”, careia noi îi acordăm „atenția noastră demnă”.

Există ceva incomparabil, intim și productiv în munca cu actorul îndreptat mie. El trebuie să fie atent și confident și liber, pentru că munca noastră este de a explora posibilitățile sale pînă la extrem. Creșterea sa este urmărită prin observație, umire și dorință de ajutorare. Dezvoltarea mea este proiectată în el, sau, mai degrabă, se găsește în el – și dezvoltarea noastră comună devine revelație. Nu este instruirea unui copil, ci deschiderea absolută în fața altei persoane, în care fenomenul de „naștere împărtășită sau dublă” devine posibil. Actorul renaște nu numai ca un actor, ci ca om – și cu el, renaște și eu. Este un mod stingaci de exprimare, dar ceea ce se obține este o totală acceptare a unei ființe umane prin alta.

Traducere : DAN MANOLESCU

JERCZY GROTOWSKI

Pentru un teatru sărac

lui. Încă din 1960, am pus accent pe metodologie. Prin experimentare practică, am căutat să răspund la întrebările cu care începusem : ce este teatrul ? Ce este unic în el ? Ce poate face el mai mult decît filmul și televiziunea ? S-au cristalizat două concepții concrete : teatrul sărac și spectacolul cu un act de păcat (de greșală). Eliminînd gradual orice părea superfluu, am găsit că teatrul poate exista fără machiaj, fără costumaj autonom și scenografic, fără o suprafață separată de loc (scena), fără lumini și efecte sonore etc. Nu poate exista fără legătura actor-spectator de comunicare perceptibilă, directă, „vie”. Aceasta este un adevăr teoretic, bineînțeles dar cînd este riguros încercat în practică, subminează cele mai multe din ideile noastre obișnuite despre teatru. Pune la îndoială noțiunea teatrului ca o sinteză de discipline creative disparate – literatura, sculptura, pictura, arhitectura, lumina, interpretarea (...)

Teatrul bogat depinde de kleptomania artistică, trîgîndu-se din alte discipline, construind spectacole hibrid, conglomerate fără esență sau integritate, totuși prezentat ca o lucrare organică de artă. Înmulțînd elementele asimilate, teatrul bogat încearcă să lasă din imobilul vizibil la filme și televiziune. Deoarece filmul și televiziunea excelează în cîmpul funcțiilor mecanice (montaj, schimbare instantanee de loc etc.), teatrul bogat s-a împotrivit cu o cerință compensatoare stridentă față de teatrul total”. Integrarea mecanismelor împrumutate (ecrane pe scenă), în seamă o uzină tehnică sofisticată, permițînd o mare mobilitate și dinamism. Și dacă scena sau auditoriul ar fi mobile,

Noi am renunțat la efecte de lumină, și acest lucru a relevat un șir mare de posibilități pentru folosirea de către actor a surselor de lumină staționare prin munca deliberată cu umbre, pete strălucitoare etc. Este mai ales semnificativ faptul că spectatorul este așezat într-o arhie luminată. A devenit evident că actorii, ca și figurile din picturile lui El Greco, pot „ilumina” prin tehnica personală, devenind o sursă de „lumină spirituală”. Am abandonat machiajul. Noi am găsit că pentru actor a fost perfect teatrul de a se transforma dintr-un tip în altul, de la personaj la personaj de la siluetă la siluetă, folosîndu-și doar corpul și îndemînarea.

Compunerea unei expresii faciale fixe, prin folosirea de către actor a propriilor mușchi și a impulsurilor interioare, realizează efectul unei transsubstanțieri (schimbări) teatrale izbitoare, în timp ce masca pregătită de către un macheur este doar o înșelătorie.

În mod asemănător, un costum fără nici o valoare autonomă, existînd doar în legătură cu un personaj anume și cu activitățile sale, poate fi transformat în fața auditoriului, contrastat cu funcțiunile actorului etc. Eliminarea elementelor plastice care au o viață a lor (adică reprezintă ceva independent de activitățile actorului) a dus la crearea de către actor a celor mai elementare și evidente obiecte. Prin folosirea controlată a gesticulației actorul transformă podeaua în mare, masa în strană, o bucată de fier într-un partener animat etc. Eliminarea muzicii (vie sau înregistrată) care nu e produsă de actori, dă posibilitatea reprezentăției de a deveni muzică prin orchestrarea vociilor

COLEGIUL DE REDACȚIE :

redactor șef – IONEL MATAŁĂ

redactor șef adj. – ION IOVAN

redactor șef adj. – MARCEL ILIE

secretar de redacție – NICOLAE BĂDILESCU

fotoreporter – MICȘA VOICU

fotoreporter – GHEORGHE TEODOSE

tehoredactor – RUDOLPH KUTESCH

REDACȚIA B-dul V. PĂRVAN nr. 4 TIMIȘOARA, telefon : 1 41 18
Permanentă la redacție, zilnic, între orele 14–16
TIPARUL EXECUTAT LA ÎNTRUPINDEREA POLIGRAFICĂ „BANAT”

redactori :

LUCIAN ALEXIU BLAGA
CARMEN BIROAȘIU
TUDOR PEȚAN
DOREL MARIAN
DANIELA CRĂCIUNESCU
CONSTANȚA NIȚĂ
MARIA MAN
TRAIAN BACII A
GHEORGHE DAIA
EUGEN VESA
ANA BERCEA
EMILIA IAKSA
ELENA PĂRPALĂ
PETRUȚA ȘTEFAN
IOANA ROBU